

UCHWAŁA NR XXIII/149/08
RADY GMINY LUTOMIERSK
z dnia 28 kwietnia 2008 r.

w sprawie uchwalenia Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Lutomiersk
na lata 2007-2013

Na podstawie art 18 ust. 2 pkt. 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591; z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271, Nr 214, poz. 1806; z 2003 r. Nr 80, poz. 717, Nr 162, poz. 1568; z 2004 r. Nr 102, poz. 1055, Nr 116, poz. 1203, Nr 167, poz. 1759; z 2005 r. Nr 172, poz. 1441, Nr 175, poz. 1457; z 2006 r. Nr 17, poz. 128, Nr 181, poz. 1337; z 2007 r. Nr 48, poz. 327, Nr 138, poz. 974, Nr 173, poz. 1218) **Rada Gminy Lutomiersk uchwala, co następuje:**

§ 1. Uchwala się Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Lutomiersk na lata 2007 - 2013 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Lutomiersk.

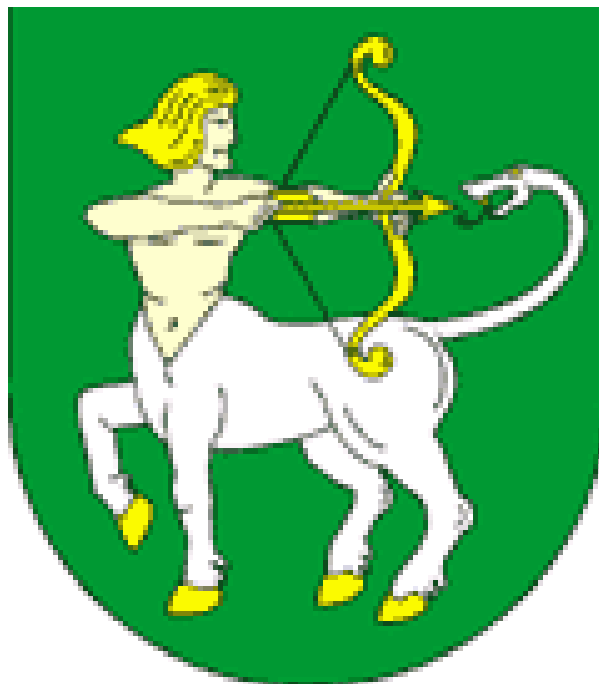
§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik do
Uchwały Nr XXIII/149/08
Rady Gminy Lutomiersk
z dnia 28 kwietnia 2008r.

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO

GMINY

LUTOMIERSK

2007- 2013

Spis treści	
Wstęp	3
I. Obszar i czas realizacji planu rozwoju lokalnego	7
II. Aktualna sytuacja społeczno-gospodarcza gminy	7
1. Położenie i ogólna charakterystyka gminy	7
2. Środowisko przyrodnicze	7
3. Turystyka	11
4. Zagospodarowanie przestrzenne	12
4.1. Uwarunkowania ochrony środowiska naturalnego	12
4.2. Infrastruktura techniczna	14
4.3. Własność nieruchomości	19
4.4. Stan obiektów dziedzictwa kulturowego	20
4.5. Identyfikacja problemów	26
5. Gospodarka	27
5.1. Rolnictwo	27
5.2. Działalność gospodarcza	28
6. Sfera społeczna	28
6.1. Sytuacja demograficzna i społeczna	28
6.2. Warunki i jakość życia mieszkańców	28
6.3. Grupy społeczne wymagające wsparcia	30
6.4. Identyfikacja problemów	31
III. Zadania polegające na poprawie sytuacji na terenie gminy	32
1. Lista zadań poprawiających sytuację społeczno –gospodarczą gminy	32
2. Lista zadań do zrealizowania na terenie gminy Lutomiersk	34
IV. Realizacja zadań i projektów	37
V. Powiązania projektu z innymi działaniami realizowanymi na terenie gminy	58
VI. Oczekiwane wskaźniki osiągnięć Planu Rozwoju Lokalnego	61
VII. Plan finansowy na lata 2007 – 2013	63
VIII. System wdrażania Planu Rozwoju Lokalnego	64
IX. Sposoby monitorowania, oceny i komunikacji społecznej	66

WSTĘP

Członkostwo Polski w Unii Europejskiej umożliwiło naszemu krajowi korzystanie z instrumentów polityki spójności Unii Europejskiej, jakimi są Fundusze Strukturalne i Fundusz Spójności.

Plan Rozwoju Lokalnego jest jednym z dokumentów, wymaganych w przypadku ubiegania się o środki w ramach tych funduszy, a obowiązek jego załączania do dokumentów aplikacyjnych o współfinansowanie projektów realizowanych przez samorządy terytorialne z funduszy strukturalnych nakłada Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2007-2013.

Lokalne plany rozwoju stanowią więc istotny element realizacji polityki rozwoju regionalnego będącej integralną częścią polityki rozwoju kraju jak i polityki strukturalnej Unii Europejskiej.

Polityka strukturalna Unii Europejskiej

Polityka strukturalna Unii Europejskiej stawia sobie za główny cel zwiększenie spójności gospodarczej i społecznej w państwach członkowskich poprzez niwelowanie różnic w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego.

Cel ten ma być osiągnięty poprzez:

- trwały rozwój działalności gospodarczej
- rozwój zatrudnienia i zasobów ludzkich
- ochrona i poprawa stanu środowiska
- zmniejszanie różnic w rozwoju pomiędzy regionami
- równość pomiędzy mężczyznami i kobietami

Instrumentami realizacji polityki strukturalnej Unii Europejskiej są fundusze strukturalne:

- Europejski Fundusz Społeczny,
- Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich,
- Jednolity Instrument Finansowy Wspierania Rybołówstwa;
- Fundusz Spójności.

W Polsce dokumentem wyznaczającym realizację polityki spójności jest dokument **Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013** - strategiczny, średniookresowy dokument planistyczny, scalający horyzontalne, sektorowe i regionalne działania państwa.

Celem dokumentu Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013 jest rozwijanie konkurencyjnej gospodarki opartej na wiedzy i przedsiębiorczości, zdolnej do długofalowego, harmonijnego rozwoju, zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz poprawę spójności społecznej, ekonomicznej i przestrzennej z Unią Europejską na poziomie regionalnym i krajowym.

NSRO określa najważniejsze działania strukturalne, które Polska będąc członkiem Unii Europejskiej uruchamiać będzie w latach 2007-2013 przy wykorzystaniu środków wsparcia

UE (Fundusze Strukturalne, Fundusz Spójności i Inicjatywy Wspólnotowe). Wskazuje kierunki rozwoju gospodarczego Polski mające zapewnić warunki sprzyjające długotrwałemu wzrostowi gospodarczemu, wzrostowi zatrudnienia i podniesieniu poziomu życia mieszkańców.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2007- 2013 jest dokumentem o charakterze operacyjnym, określającym główne kierunki rozwoju województwa zmierzające m.in. do:

- poprawy konkurencyjności gospodarczej województwa łódzkiego,
- promowania zrównoważonego rozwoju regionu,
- zapewnienia większej spójności społecznej, ekonomicznej i przestrzennej regionu.

Celem strategicznym RPO WŁ jest „integracja regionu z europejską i globalną przestrzenią społeczno-gospodarczą jako środkowoeuropejskiego centrum rozwoju, sprzyjającego zamieszkaniu i gospodarce, oraz dążenie do budowy wewnętrznej spójności przy zachowaniu różnorodności jego miejsc.

Ujęte w RPO WŁ cele szczegółowe i operacyjne oraz określone na ich podstawie osie priorytetowe zostały opracowane po wnikliwej analizie sytuacji społeczno-gospodarczej województwa łódzkiego.

Zgodnie z zasadą współfinansowania fundusze unijne przeznaczone na rozwój regionów i rozwój lokalny są powiększone o środki pochodzące z budżetu centralnego i samorządów terytorialnych oraz innych podmiotów publicznych i prywatnych.

Jednym z wyzwań stojących przed samorządami terytorialnymi jest zatem właściwe wykorzystanie tych funduszy poprzez wprowadzenie odpowiednich, trwałych mechanizmów współpracy pomiędzy różnymi podmiotami rozwoju lokalnego, koordynacji w ramach podejmowanych działań oraz współpracy organizacji społecznych, naukowych i gospodarczych w procesach planowania rozwoju regionalnego.

Z punktu widzenia potrzeb rozwoju regionalnego i lokalnego **Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2007 – 2013**, rozwija cele NSRO, określając priorytety, kierunki i wysokość środków przeznaczonych na realizację polityki regionalnej państwa, które będą uruchamiane z udziałem funduszy strukturalnych Unii Europejskiej w okresie 2007-2013.

RPO WŁ określa również spodziewane efekty realizacji programu w przebiegu procesów rozwojowych, wskazuje kierunki i wielkość planowanego zaangażowania środków funduszy strukturalnych oraz określa sposób koordynacji i wdrażania pomocy strukturalnej w całym okresie realizacji programu.

Potrzeby rozwojowe społeczności lokalnych realizowane są również poprzez współfinansowanie działań w ramach **Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013** ukierunkowanych na wspomaganie procesu restrukturyzacyjnego rozwoju lokalnego poprzez wsparcie lokalnych projektów z zakresu infrastruktury technicznej, infrastruktury turystycznej i społecznej oraz infrastruktury służącej działalności gospodarczej.

Celem Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich jest aktywizacja społeczna i gospodarcza obszarów zagrożonych marginalizacją i włączenia ich w procesy rozwojowe kraju i Europy. Osie priorytetowe w ramach tego programu obejmują:

Oś 1: Poprawa konkurencyjności sektora rolnego i leśnego

Działanie: Poprawianie i rozwijanie infrastruktury związanej z rozwojem i dostosowaniem rolnictwa i leśnictwa

Oś 2: Poprawa środowiska naturalnego i obszarów wiejskich

Działanie: Utrzymanie zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich, co wiąże się przede wszystkim z poprawą stanu środowiska naturalnego.

Oś 3: Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej.

Działanie: Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej. Podniesienie jakości życia na obszarach wiejskich przez różnicowanie źródeł dochodów mieszkańców wsi oraz rozwój infrastruktury społecznej i technicznej.

Oś 4: Leader

Działanie: Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju

Działanie: Wdrażanie projektów współpracy

Działanie: Funkcjonowanie lokalnej grupy działania, nabywanie umiejętności i aktywizacja mieszkańców obszarów wiejskich poprzez budowanie potencjału społecznego na wsi, zwiększenie potencjału zdobywania środków finansowych i ich wykorzystania, a także polepszenie zarządzania lokalnymi zasobami i ich waloryzacja.

Projekty współfinansowane w ramach programu PROW dotyczyć będą na obszarach wiejskich inwestycji w zakresie:

- a. infrastruktury technicznej, związanej z kreowaniem możliwości inwestycyjnych na obszarach wiejskich,
- b. infrastruktury społecznej zapewniającej dostęp mieszkańcom wsi do podstawowych usług w zakresie edukacji, zdrowia i usług socjalnych

Oczekiwane efekty realizacji osi priorytetowych w odniesieniu do obszarów wiejskich to:

- a. zahamowanie wzrostu różnicowań pomiędzy obszarami wiejskimi i miastami w zakresie dostępności do podstawowej infrastruktury technicznej i społecznej oraz kulturalnej,
- b. rozwój przedsiębiorczości ludności wiejskiej mierzony liczbą nowopowstających lokalnych MSP,
- c. zwiększenie mobilności zawodowej i przestrzennej mieszkańców wsi i małych miast,
- d. ograniczenie sfery ubóstwa,
- e. zmniejszenie liczby zatrudnionych bezpośrednio w rolnictwie,
- f. ograniczenie bezrobocia ukrytego,
- g. wzrost liczby turystów.

Jednym z wymogów stawianych w ramach RPO WŁ samorządom terytorialnym aplikującym o środki na współfinansowanie projektów z funduszy unijnych jest przygotowanie **planów rozwoju lokalnego na lata 2007-2013** stanowiących element realizacji polityki regionalnej i promujących udział i współpracę partnerów lokalnych, zarówno władz publicznych, jak i organizacji i związków społecznych, gospodarczych, organizacji pozarządowych przy rozwiązywaniu problemów rozwojowych.

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Lutomiersk opracowany został zgodnie z przedstawionymi powyżej założeniami i w oparciu o następujące dokumenty:

- Strategia Rozwoju Kraju
- Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia na lata 2007-2013
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2007-2013
- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Lutomiersk
- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Lutomiersk
- Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Lutomiersk
- Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię, paliwa stałe i gaz gminy Lutomiersk

Celem **Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Lutomiersk**, jest dążenie do osiągnięcia jak największych korzyści społeczno-gospodarczych przy jak najlepszym wykorzystaniu dostępnych zasobów finansowych, organizacyjnych oraz ludzkich w gminie oraz skoncentrowanie środków na strategicznych działaniach.

Po dokładnej analizie czynników wpływających na kształtowanie rozwoju lokalnego zostały w ramach Planu wyłonione zadania, które mają na celu poprawę warunków sprzyjających rozwojowi gminy i realizacji najistotniejszych celów gminy.

Lokalny Plan Rozwoju ma być, zgodnie z założeniami polityki regionalnej, realizowany w perspektywie czasowej, obejmującej okres programowania 2007-2013.

Realizacja zadań zawartych w Planie Rozwoju Lokalnego zależy od wielu czynników, m.in. od zasobów finansowych gminy, od akceptacji zgłaszanych wniosków o współfinansowanie z funduszy unijnych i krajowych środków publicznych, od możliwości dofinansowania przedsięwzięć ze źródeł innych niż fundusze europejskie. W pracach nad przygotowaniem Lokalnego Planu Rozwoju Gminy Lutomiersk uczestniczyli członkowie powołanego przez wójta gminy zespołu zadaniowego ds. planu rozwoju lokalnego.

I. OBSZAR I CZAS REALIZACJI PLANU ROZWOJU LOKALNEGO GMINY LUTOMIERSK

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Lutomiersk obejmuje działania na terenie gminy, których realizacja została przewidziana na lata 2007-2013.

II. AKTUALNA SYTUACJA SPOŁECZNO – GOSPODARCZA GMINY

1. Położenie i ogólna charakterystyka gminy

Gmina Lutomiersk jest położona w centralnej części województwa łódzkiego i wchodzi w skład powiatu pabianickiego. Gmina Lutomiersk jest gminą wiejską. Zajmuje powierzchnię 133,87 km², którą zamieszkuje obecnie 7.194 osób.

Obszar gminy Lutomiersk położony jest na Wyżynie Łaskiej wchodzącej w skład Niziny Południowo - Wielkopolskiej.

Gmina graniczy od zachodu i północnego zachodu z gminą Zadzim oraz miastem i gminą Poddębice, od północy z gminą Dalików i gminą Aleksandrów Łódzki, od południowego wschodu z gminą Pabianice, od południa z gminą Wodzierady.

Historia regionu

Miejscowość gminna Lutomiersk i jej rejon, związany szczególnie z rzeką Ner, są uznawane w dokumentacji naukowo - historycznej za jeden z najstarszych ośrodków osadnictwa nie tylko na terenie województwa łódzkiego, ale także na ziemiach polskich. Lutomiersk to także miejscowość, która niemal już przed ośmioma wiekami uzyskała przywilej miejski od Leszka Czarnego. Od XV wieku Lutomiersk stał się własnością szlachecką. Jako miasto prywatne Lutomiersk zmienił swych właścicieli, w XVIII wieku należał do rodu Sanguszków. Zachowały się księgi miejskie Lutomierska od XVI do początku XIX wieku. Głównymi społecznościami byli Żydzi a w mniejszości chrześcijanie (katolicy i ewangelicy). Miał tu miejsce (w czasach Reformacji) także Ruch Braci Czeskich. Oprócz kościołów i cmentarzy rzymsko - katolickich powstawały ewangelickie i wybudowano synagogę. Prawdopodobnie ze względu na prywatny charakter miasta Lutomiersk nie wszedł w skład kształtującego się pasma miast fabrycznych w początkach XIX wieku na terenie Królestwa Polskiego. Stał się jednak ośrodkiem zaspokajania potrzeb rozwijającego się w XIX i XX w. Rynku łódzkiego. Taki charakter utrzymuje się do dzisiaj, ze względu na dominujący w XIX wieku rolniczy charakter. Lutomiersk i Kazimierz prawa miejskie utraciły w 1870 r. Dolina Neru traktowana jest jako szczególnie wartościowy obszar badań archeologicznych ze względu na mnogość już dokonanych odkryć jak i na szansę uzyskania dalszych znalezisk dotyczących przeszłości osadnictwa na tych terenach.

2. Środowisko przyrodnicze

Gmina Lutomiersk jest typową gminą podmiejską położoną w bezpośredniej bliskości drugiego co do wielkości zaludnienia miasta Polski. Fakt ten w istotny sposób oddziałuje na

ocenę stanu środowiska przyrodniczego, a szczególnie jego walorów, w tym atrakcyjności dla potencjalnych użytkowników.

Pomimo, iż ogólna ocena warunków agroklimatycznych, stanu lesistości, zróżnicowania terenów otwartych, dostępności dróg otwartych, jest określana jako „średnio korzystna” to fakt bliskości dużej koncentracji ludności i także ograniczonej atrakcyjności innych pobliskich terenów aglomeracji stwarza sytuację, że wartość istniejących walorów przyrodniczych ulega zwielokrotnionej pozytywnej ocenie.

Do niewątpliwych walorów środowiska przyrodniczego należą:

- tereny ziem ornych,
- rozległa dolina Ner wraz z systemem melioracji i rozległymi terenami łąk,
- powierzchnie łąk,
- powierzchnie leśne,
- złoża kruszyw,
- zbiorniki wodne położone w rejonach atrakcyjnych krajobrazowo,
- główne zbiorniki wód podziemnych,
- parki podworskie i wiejskie,
- cmentarze,
- okazy drzew i okazały głąz.

Walory terenów rolnych spowodowały, że przez całe wieki dominującą funkcją gospodarczą gminy była i jest dotąd funkcja rolnicza. Dolina Neru wraz z sąsiadującą z nią zabudową Lutomierska, w tym głównie klasztoru i ośrodkiem rekreacyjnym OO. Salezjanów we Wrzącej, zabudową Kazimierza, tworzy obszar tożsamości rejonu i objęta jest strefą ochrony konserwatorskiej i panoramy.

Walory lasów i rozłogów stworzyły z kolei podstawę do powołania Puczniewskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (którego część leży w gminie Lutomiersk) i postulowania formalnego powołania następnych Obszarów Chronionego Krajobrazu, także obejmujących część obszaru gminy.

Na wysokości między innymi Lutomierska i Zgierza przebiega północna granica występowania jodły w Polsce. Stąd część lasu objęta jest formą ochrony bardzo wysokiego stopnia - ustanowieniem rezerwatu jodły, a inna rezerwatu obejmującego torfowiska śródleśne. Okazy drzew i duży głąz objęto ochroną w formie ustanowienia dla nich statusu pomników przyrody.

Parki podworskie i cmentarze uzyskały rangę obiektów zabytkowych, w tym w części zostały wpisane do rejestru zabytków.

Zbiorniki wodne nie tylko urozmaicają krajobraz, ale także mają być i w części już są wykorzystywane dla celów kąpieliskowych i hodowlanych. W sposób bardzo widoczny trwa dotąd proces zabudowy terenów atrakcyjnych przyrodniczo na cele budownictwa letniskowego o coraz wyższym standardzie i w sposób coraz bardziej regulowany ustaleniami planów miejscowych.

Walory te są jednak ograniczone, a w części i zagrożone ze względu na:

- niezadowalający stan czystości wód Neru i jego dopływów (Ner stanowi odbiornik wód z Łódzkiej Oczyszczalni Ścieków, której proces realizacji nie został zakończony, a tym samym i wymagany standard technologiczny nie jest osiągnięty. Samooczyszczenie rzeki będzie natomiast procesem długotrwałym)
- występowanie w dolinie Neru zagrożenia powodziowego,
- brak pełnego komunalnego uzbrojenia zabudowy gminy,
- gospodarka odpadami nie jest w pełni opanowana,
- stosunkowo małą lesistość obszaru,
- małe rozpropagowanie działalności agroturystycznej,
- parki podworskie wymagają rewitalizacji,
- zbiorniki wodne wymagają zagospodarowania,
- tereny letniskowe wymagają uporządkowania stanu prawnego i uzbrojenia komunalnego.

W gminie istnieją jednak potencjalne możliwości istotnego powiększenia obszaru terenów leśnych a ponadto brak jest obecnie na terenie gminy działalności gospodarczej powodującej istotne zagrożenia stanu środowiska przyrodniczego.

Gleby, lasy, wody

Szczególną wartość na terenie gminy posiadają gleby wysokich klas bonitacyjnych oraz łąki, zwłaszcza w dolinie Neru.

Ner spełnia szczególną rolę w nawadnianiu łąk oraz ochronie dolin rzek Lubczyna i Wrząca. Ze względu na zanieczyszczenie wód rzeki Ner dolina rzeki określana jest obecnie jako „obszar przyrodniczo zdegradowany”.

Wody powierzchniowe

Na terenie gminy Lutomiersk sieć hydrograficzną tworzą:

- rzeka Ner (125,9 km) wraz z Zalewką (dopływ Neru), Sroczką i systemem mniejszych cieków oraz rowów melioracyjnych.
- zbiorniki na Zalewce we Wrzącej i Zalewie, na Sroczce w Malanowie oraz koło Zofiówki.

Istotny element systemu ekologicznego województwa łódzkiego stanowią lasy. Zarówno lasy jak i tereny przyłesne stanowią jednocześnie bardzo atrakcyjny walor dla promocji gminy Lutomiersk, przyciągający do niej inwestorów realizujących tzw. budownictwo letniskowe, co raz częściej nie tylko sezonowe, związane z porą letnią.

W ramach lasów państwowych występują lasy ochronne. Istnieją zamierzenia znaczącego powiększenia powierzchni leśnych (tj. powyżej obecnych 22 % powierzchni gminy), a wartościowe elementy leśne mają stać się składnikiem poszerzonych obszarów

chronionego krajobrazu. Gmina posiada korzystne warunki dla produkcji rolnej. Wartość wskaźnikowa jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej jest powyżej średniej dla województwa łódzkiego.

Warunki klimatyczne

Klimat województwa łódzkiego, a zarazem gminy Lutomiersk ma charakter wybitnie przejściowy. W układzie południkowym przejściowość ta dotyczy stopnia oceanizmu i kontynentalizmu. W układzie równoleżnikowym natomiast przejściowość ta oznacza położenie pomiędzy strefą klimatów kształtujących się pod wpływem Bałtyku. Nizinny charakter obszaru umożliwia swobodny przepływ mas powietrza, z wyraźną przewagą przepływów w układzie równoleżnikowym. Okres grzewczy trwa z reguły od początku października do ostatniej dekady kwietnia, przy czym długotrwałe i silne mrozy występują sporadycznie. Relatywnie najcieplejsza jest południowo - zachodnia część województwa. Okres wegetacyjny jest dość długi i trwa około 210 dni. Ukształtowanie powierzchni i geomorfologia

Gmina Lutomiersk położona jest na Wyżynie Łaskiej wchodzącej w skład Niziny Południowo - Wielkopolskiej. Jest to zdenudowana wysoczyzna morenowa zbudowana z utworów gliniastych i piaszczystych, rozcięta dolinami Neru, Zalewki (dopływ Neru) oraz Sroczki i innymi mniejszymi dolinami bez nazwy. Ukształtowanie powierzchni jest w podstawowych zrębach wynikiem akumulacyjnej działalności lądolodów środkowopolskich, przede wszystkim jednak zlodowacenia Warty.

Budowa geologiczna

Gmina Lutomiersk położona jest w zasięgu synklinorium szczecińsko - łódzko - miechowskiego, a dokładniej niecki mogileńsko - łódzkiej wypełnionej osadami kredy. Utwory kredowe prawie wykształcone są w postaci węglanowej jako wapienie z krzemieniami i marglami. Osady trzeciorzędowe nie stanowią ciągłej pokrywy. Ich miąższość jest bardzo zmienna i waha się od kilku do kilkunastu metrów. Na powierzchni wysoczyzny odsłaniają się utwory warciańskie. Są to: gliny zwałowe, piaski miejscami piaski i żwiry lodowcowe i wodnolodowcowe oraz piaski miejscami piaski i żwiry kemów i moren martwego lodu. Na wysoczyźnie występują także piaski eoliczne w wydmach (okolice Czołczyna, Szydłowa, Mianowa). W dolinie występują młodsze - vistuliańskie i holoceni - piaski i utwory organiczne (namuły, torfy). Miąższość kompleksu skał czwartorzędowych na obszarze gminy nie przekracza 60 m. Są to głównie gliny morenowe zlodowaceń południowopolskich i środkowopolskich oraz miejscami rozdzielające je utwory piaszczyste i mułkowe wodnolodowcowe i jeziorne.

Zasoby wód podziemnych

Wschodnia część gminy to fragment obszaru zasobowego wód podziemnych określanego jako GZWP Niecka Łódzka. Wody podziemne w rejonie Lutomierska to wody czwartorzędu, kredy o małej możliwości zanieczyszczenia pierwotnego poziomu użytkowego.

Złoże kruszywa naturalnego

Nazwa złoża	Gmina	Powiat	Kopalina	Stan zagospodarowania złoża	Pow. złoża [ha]	Zasoby geologiczne bilansowe w tonach lub m ³	Zasoby przemysłowe w tonach lub m ³
Florentynów	Lutomiersk	pabianicki	kruszywo naturalne	nieeksploatowane, rozpoznane	1,83	251 000	
Zalew	Lutomiersk	pabianicki	kruszywo naturalne	zaniechane	0,51	36 000	36 000
Zalew II	Lutomiersk	pabianicki	kruszywo naturalne	nieeksploatowane, rozpoznane szczegółowo		214 000	

3. Turystyka

Ogromnym atutem gminy są jej walory turystyczne wynikające ze środowiska przyrodniczego, ściągające turystów z pobliskiej aglomeracji łódzkiej i Pabianic. Władze gminy coraz więcej najłabszych gruntów, przeznaczają na działki rekreacyjne, stąd gmina staje się z roku na rok coraz silniejszym regionem turystycznym. Baza turystyczna gminy opiera się przede wszystkim na pięknie zagospodarowanym przyklasztornym kąpielisku, na akwenu wodnym w Zofijówce oraz stwarzaniu dogodnych warunków dla gospodarstw agroturystycznych.

Na terenie Gminy zlokalizowane są cenne zabytki, in. dworki w Mikołajewicach, Kazimierzu, Zofijówce, Lutomiersku, Bogdańcu i Mianowie, a także Kościół Parafialny i Klasztor Salezjanów w Lutomiersku z Salezjańską Ogólnokształcącą Szkołą Muzyczną II stopnia.

Do największych atrakcji przyrodniczych należy Puczniewski Obszar Chronionego Krajobrazu. Rosną tu wieloletnie jodły i sosny. Niewątpliwą atrakcyjnością krajoznawczą gminy Lutomiersk podnoszą także pomniki przyrody, występujące w: Szydłowie (aleja dębów szypułkowych), Mikołajewicach (lipy drobnolistne), Lutomiersku (dąb szypułkowy), Orzechowie - Trupiance (głaz narzutowy) i kilka innych.

O atrakcyjności turystycznej terenu świadczy to, że właśnie przez Mikołajewice przebiega jedyny szlak turystyczny w Gminie Lutomiersk (czerwony) o nazwie *Szlak okolic Łodzi*. Szlak ten biegnie z Łodzi przez Tuszyn, Pabianice, Łask-Kolumnę, Mikołajewice, Lutomiersk, Kazimierz aż do Klasztoru w Łagiewnikach kŁodzi.

Obok atrakcyjnych, corocznych uroczystości o charakterze regionalnym, takich jak Dni Lutomierska i Dożynki, w gminie odbywają się imprezy o charakterze ogólnopolskim: Festiwal Piosenki Dzieci Niepełnosprawnych.

4. Zagospodarowanie przestrzenne

4.1. Uwarunkowania ochrony środowiska

Na terenie gminy Lutomiersk znajdują się obszary i obiekty środowiska przyrodniczego szczególnie cenne oraz objęte indywidualnymi aktami prawnymi: rezerваты przyrody, pomniki przyrody, Puczniewski Obszar Chronionego Krajobrazu, parki, cmentarze, krajobraz, inne wartościowe elementy środowiska przyrodniczego objęte ochroną poprzez powszechnie obowiązujące ustawy.

Rezerваты przyrody

Na terenie gminy są dwa rezerваты przyrody:

1. Rezerwat leśny „Jodły Oleśnickie” - wielowarstwowy drzewostan jodłowy ze starodrzewem, utworzony w celu ochrony stanowisk jodły rosnącej na granicy geograficznego zasięgu tego gatunku.
2. Śródleśny kompleks torfowisk niskich z roślinnością torfowiskową „Mianowo” obejmujący ekosystem potencjalnie najbardziej narażony na degradację, tj. złożony układ hydrologiczny i roślinny związany ze złożami torfu.

Gmina posiada też pomniki przyrody:

Nazwa - przedmiot	Miejscowość	Położenie	Obwód [cm]	Rodzaj pomnika
Lipa szerokolistna	Mikołajewice	Plac przy kościele	445	Pomnik przyrody ożywionej
Lipa szerokolistna	Mikołajewice	Plac przy kościele	390	Pomnik przyrody ożywionej
Grupa drzew - jedno-gatunkowa	Puczniew	Park zabytkowy		Pomnik przyrody ożywionej
Dąb szypułkowy	Puczniew	Park zabytkowy	390	Pomnik przyrody ożywionej
Dąb szypułkowy	Puczniew	Park zabytkowy	280	Pomnik przyrody ożywionej

Jesion wyniosły	Puczniew	Park zabytkowy	450	Pomnik przyrody ożywionej
Grupa drzew - jednogatunkowa	Szydłów	Park zabytkowy		Grupa drzew
Głaz narzutowy	Trupianka	Las prywatny	106	Pomnik przyrody nieożywionej

Puczniewski Obszar Chronionego krajobrazu

Puczniewski Obszar Chronionego Krajobrazu obejmuje wyróżniające się krajobrazowo różne typy ekosystemów - pola, lasy, ciek. Ustalenia dotyczące gospodarki przestrzennej na tym terenie wykluczają działalność, która w istotny sposób mogłaby zakłócać równowagę ekologiczną.

Puczniewski Obszar Chronionego Krajobrazu funkcjonujący na terenie gmin Dalików, Poddębice, Lutomiersk, a więc także na obszarze gmin, z którymi graniczy gmina Lutomiersk powołany został Rozporządzeniem Wojewody Sieradzkiego z dnia 31 lipca 1998 roku. Obszar ten wraz z terenami pól i dolin rzecznych stanowi element zachodniego pierścienia zielonego wokół Łodzi. Są to tereny leżące na przeważającym (od strony zachodniej w stosunku do Łodzi) kierunku splotu mas powietrza, a więc jest to obszar nawietrzania Łodzi (a także Aleksandrowa, Konstancynowa). Stąd tak duża jego rola nie tylko w odniesieniu do turystyczno-wypoczynkowej funkcji samej gminy. Obszar ten jest wyrazem powiązań przyrodniczych w sferze koncentracji funkcji metropolitalnych Łodzi.

Parki

Miejscowość	Gmina	Powiat	Rodzaj parku	Geneza	Użytkownik	Pow. w ha	Czas powst.
Malanów	Lutomiersk	pabianick	zabytkowy	dworski	RSP	4,00	XVII w.
Puczniew	Lutomiersk	pabianick i	zabytkowy	dworski	Roi. Z-dy Dośw. SGGW	5,70	XIX w.
Szydłów	Lutomiersk	pabianick	wiejski	dworski	SKR	4,40	XIX w.
Zofiówka	Lutomiersk	pabianick i	wiejski	dworski	S. Sentkowski. DCD	4,30	XIX w.

Gmina Lutomiersk jest gminą o charakterze typowo rolniczym. W ostatnich latach wzrasta znaczenie funkcji wypoczynkowo - rekreacyjno - turystycznej w oparciu o walory krajobrazowe, kompleksy leśne, pomniki przyrody, zabytki. Rozwija się działalność agroturystyczna. Powstało szereg osiedli typu letniskowego: np. Babiczki, Wrząca, Florentynów.

Użytki rolne zajmują 9 351 ha, co stanowi 71,2 % ogólnej powierzchni gminy, z czego 7 630 ha (57%) stanowią grunty orne, 1 794 ha trwałe użytki zielone (13,4 %) i około 107 ha (0,9%) sady.

Lasy i grunty leśne zajmują około 2 958 ha (22,1 %) ogólnej powierzchni gminy. Są to głównie lasy chronione będące pod pieczęcią Lasów Państwowych w rejonie Babiczek, Zalewa, Szydłowa, Mianowa, ale również prywatne lasy gospodarcze.

W gminie Lutomiersk występują gleby różnych klas, ale znaczący jest udział gleb bardzo dobrych i dobrych (II - IV klasy bonitacyjnej) oraz łąk i pastwisk (rozległa dolina Neru).

4.2. Infrastruktura techniczna

Układ komunikacyjny

Gmina Lutomiersk ma dobrze rozwiniętą sieć dróg. Gminny układ komunikacyjny tworzą:

- droga krajowa Nr 71 relacji Stryków - Zgierz - Konstancinów Łódzki - Pabianice, przebiegająca na południowo-wschodniej granicy gminy;
- powiązanie gminy Lutomiersk z tą drogą za pośrednictwem drogi powiatowej Nr 3314E biegnącej z Lutomierska w rejonie wsi Porszewice: długość około 1,1 km. nawierzchnia bitumiczna;
- droga wojewódzka Nr 710 relacji Łódź - Konstancinów Łódzki - Szadek -Warta - Błaszki; długość około 7,4 km, nawierzchnia bitumiczna;
- drogi powiatowe o długości około 59,473 km,
- drogi gminne łączące poszczególne miejscowości z drogami powiatowymi i drogą wojewódzką.

Drogi powiatowe w gminie Lutomiersk:

Nr drogi	Relacji	Długość [km]
37131	Kałów - Puczniew	6,840
37132	Kuciny - Kwiatkowice	6,064
37133	Samów - Małanów	1,845
37134	Małanów - Charbice	3,475
37148	Puczniew - Lutomiersk	12,555

37149	Szydłów - Lutomiersk	8,649
37150	Aleksandrów Łódzki – gr.pow.Lutomiersk	3,925
37151	Lutomiersk - Wodzierady	3,553
37152	Lutomiersk - Janowice	4,409
37153	Lutomiersk - Kolonia Prusinowice	6,158
37155	Babice Małe - Niesięcin	2,000

Łączna długość dróg powiatowych około 59,473 km. Drogi gminne łączą poszczególne miejscowości z drogami powiatowymi i wyjątkowo z drogą wojewódzką; łączna długość dróg gminnych wynosi 60,10 km, w tym o nawierzchni utwardzonej 8,01 km.

W zakresie komunikacji zbiorowej gminę obsługują autobusy PKS, a miejscowość Lutomiersk tramwaj do Łodzi przez Konstanyńów Łódzki.

Zaopatrzenie w wodę

Na obszarze gminy funkcjonują zorganizowane systemy zbiorowego zaopatrzenia w wodę oparte o zasoby wód podziemnych formacji górnej kredy.

Indywidualne studnie kopane i głębinowe występują w rejonach znacznie oddalonych od sieci gminnej. Źródłami wody wodociągu gminnego są ujęcia wody wraz ze stacjami wodociągowymi w miejscowościach Lutomiersk, Kazimierz, Prusinowice, Szydłów oraz w Ignacewie dla miasta Konstanyńowa Łódzkiego, z którego zaopatrywane są wschodnie obszary gminy Lutomiersk.

Stan zaopatrzenia gminy w wodę nie stanowi bariery w rozwoju i jej urbanizacji.

Odprowadzanie ścieków

Żadna z miejscowości w gminie nie posiada kompleksowego, zorganizowanego systemu odprowadzania ścieków.

Brak kanalizacji jest poważną barierą w rozwoju. W chwili obecnej znaczna część przydomowych i przyobiektowych zbiorników na nieczystości ciekłe to nieszczelne szamba, niosące zagrożenia dla środowiska. Dalszy rozwój urbanizacji warunkowany jest sukcesywnym rozwiązaniem problemu odprowadzania i oczyszczania ścieków.

Zaopatrzenie w gaz

Zaopatrzenie części gminy w gaz ziemny wysokometanowy realizowane jest gazociągami średniego ciśnienia, zasilanymi z Konstanyńowa Łódzkiego gazociągiem Dn 150 mm, biegnącym wzdłuż ulicy Konstanyńowskiej. Siecią gazową objęto miejscowości Mirosławice, Lutomiersk, Wrząca, Prusinowice, Kazimierz, Zdziechów, Czołczyn, tj. wschodnią część gminy. Nie ma przeszkód technicznych, aby pozostałą część gminy

objąć siecią gazową. Dalszy rozwój uzależniony jest jednak od uzasadnienia ekonomicznego celowości z uwagi na oddalenie od sieci magistralnej oraz rozproszoną zabudowę.

Zaopatrzenie w energię elektryczną

Zaopatrzenie w energię elektryczną następuje z regionalnego systemu elektroenergetycznego poprzez linie napowietrzne 15kV doprowadzane z głównych punktów zasilających GPZ 110/15 kV „Szadek”, „Poddębice”, „Łask” i „Konstancja”. Zaopatrzenie odbiorców poprzez stacje transformatorowe 15/0,4 kV, głównie słupowe, a następnie liniami niskiego napięcia napowietrznymi i kablowymi.

Stopień rozwoju systemu zapewnia pokrycie potrzeb obecnych odbiorców. Na terenach przewidzianych do urbanizacji niezbędna będzie budowa nowych sieci średniego i niskiego napięcia wraz ze stacjami transformatorowymi oraz rozbudowa sieci istniejących. Przez południowe rejony gminy przebiega napowietrzna linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia 220 kV relacji Pabianice - Adamów. Jej przebieg głównie przez tereny nieurbanizowane nie stwarza zagrożeń dla otoczenia.

Zaopatrzenie w ciepło

W związku z przewagą rozproszonego budownictwa jednorodzinnego i zagrodowego w gminie nie było i nie ma podstaw technicznych i ekonomicznych dla realizacji sieci scentralizowanych. Ciepło do ogrzania i przygotowania ciepłej wody użytkowej wytwarzane jest w piecach i paleniskach domowych lub przez lokalne kotłownie przy obiektach. Do celów grzewczych wykorzystywane są paliwa stałe, gaz płynny, gaz przewodowy oraz olej opałowy. Charakter zabudowy jak i gęstość zabudowy nadal będą wykluczać celowość realizacji scentralizowanego systemu grzewczego.

Telekomunikacja

Wzdłuż drogi wojewódzkiej Nr 710, z Łodzi w kierunku na Szadek biegnie międzymiastowa linia światłowodowa. Na kierunku wschód - zachód przebiegają korytarze teletransmisyjne relacji Łódź - Zygry, na trasie, których występuje ograniczenie wysokości zabudowy do max. 10 m. od poziomu gruntu.

Gospodarka odpadami

Na terenie gminy funkcjonuje system zbiórki odpadów niesegregowanych (komunalnych) oraz system selektywnej zbiórki odpadów (szkło, tworzywo sztuczne, papier, metale). Zbiórką odpadów komunalnych jest objętych 80% mieszkańców. Na terenie gminy brak jest wysypiska odpadów komunalnych i instalacji do odzysku (np. sortowni i kompostowni). Na terenie gminy rozstawione są pojemniki do zbiórki szkła i tworzyw sztucznych i papieru. Prowadzona obecnie gospodarka odpadami komunalnymi

na terenie gminy polega głównie na deponowaniu powstających na terenie gminy odpadów niesegregowanych na składowisku odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne.

Zbiórka i wywóz odpadów realizowana jest przez wyspecjalizowane „Przedsiębiorstwa Oczyszczania”. Przedsiębiorstwa te wywożą odpady na wybrane przez siebie wysypiska.

Szacunkowy skład odpadów komunalnych na terenach gmin wiejskich	
Fracja	Udział w masie
Odpady organiczne	7%
Papier i tektura	18%
Tworzywa sztuczne	10%
Szkło	28%
Fracja drobna (0-10 mm)	9%
Żelazo i inne metale	11%
Pozostałe odpady palne	8%
Pozostałe odpady niepalne	9%
RAZEM	100%

Na podstawie Poradnik powiatowe i gminne plany gospodarki odpadami. Ministerstwo środowiska 2002

Odpady pochodzące z jednostek użyteczności publicznej mają trochę odmienną morfologię niż odpady komunalne powstające w gospodarstwach domowych. Jak przedstawia to poniższa tabela wyróżnić możemy trzy główne frakcje: odpady organiczne, tektura i papier.

<i>Szacunkowy skład odpadów komunalnych w wybranych sektorach gospodarki</i>			
Fracja	Handel	Biura i placówki oświatowe	Zakłady opieki zdrowotnej
Odpady	10%	28%	35%
Tektura	55%	11%	10%
Papier	11%	51%	35%
Tworzywa	6%	5%	10%
Pozostałe	8%	—	6%
Szkło	4%	1%	1%
Żelazo i	2%	4%	2%
Pozostałe odpady	4%	—	1%
RAZEM	100%	100%	100%

Określenie ilości wytworzonych odpadów komunalnych na terenie Gminy Lutomiersk nie jest zadaniem łatwym. Na podstawie przedstawionych danych przez Urząd Gminy Lutomiersk możemy wnioskować, że brakuje dokładnych danych dotyczących ilości wytworzonych odpadów komunalnych na terenie Gminy Lutomiersk. Z Powiatowego Planu Gospodarki Odpadami wiemy, że ilość wytworzonych odpadów komunalnych w Gminie Lutomiersk w roku 2007 wynosiła 1680,7 Mg. Przyjmując założenie, że liczba mieszkańców gminy w roku 2007 wynosiła 7149, możemy dokonać prostego wyliczenia średniej ilości wytwarzanych odpadów komunalnych przez jednego mieszkańca. Średnia ilość wytwarzanych odpadów komunalnych na jednego mieszkańca wynosi 23,5 kg rocznie.

Zakłada się, że każdy mieszkaniec Gminy Lutomiersk wytwarza rocznie około 2 kilogramów odpadów niebezpiecznych. Przyjmując liczbę mieszkańców Gminy Lutomiersk na 7149 obywateli możemy określić, że odpadów niebezpiecznych w ciągu roku powstaje ok. 14 298 kg (ok. 14,3 Mg)

Gospodarka odpadami komunalnymi (zbieranie, gromadzenie, transport)

Odbiorem odpadów komunalnych za terenu Gminy Lutomiersk zajmują się następujące firmy:

Lp.	Nazwa firmy	Rodzaj odpadów
1.	„Sanator” s.c. 95-070 Rąbień ul. Pańska 68/70	Nieczystości stałe
2.	REMONDIS , ul. 3 Maja 64/66 , Łódź	Nieczystości stałe
3.	Wywóz Nieczystości oraz Przewóz Ładunków Wiesław Strach ul. Kosmowskiej 6 m.94 Częstochowa 42-200	Nieczystości stałe
3.	Transport i Wywóz Nieczystości Płynnych Jadwiga Rychlik Wrząca ul. Piłsudskiego 27	Nieczystości płynne
4.	Zakład Robót Komunalnych „SANTEX” s.c. Aleksandrów	Nieczystości płynne
5.	Wywóz Nieczystości Płynnych Mirosław Komorowski Zgierz	Nieczystości płynne

Wytworzone przez mieszkańców odpady są odbierane z pojemników i następnie transportowane specjalistycznym sprzętem na teren składowisk.

Odpady trafiają na składowiska odpadów we wsi Franki, gm. Krośnice, we wsi Goranie, gm. Ślesin oraz w Czmoniu. Na terenie gminy Lutomiersk jest prowadzona

selektywna zbiórka odpadów. Na terenie gminy rozstawione są pojemniki do zbiórki szkła, tworzyw sztucznych i papieru. Ilości odpadów z selektywnej zbiórki wynoszą:

- Słuczka szklana - 1,4 Mg
- Tworzywa sztuczne - 1,4 Mg
- Makulatura - 1,4 Mg

Gospodarka odpadami w sektorze gospodarczym (zbieranie, gromadzenie, transport)

Odbiorem odpadów od podmiotów gospodarczych działających na terenie Gminy Lutomiersk zajmują się wyspecjalizowane firmy.

4.3. Własność nieruchomości

Informacja o stanie mienia komunalnego gminy Lutomiersk:

- tereny budowlane na stanie gminy z mocy decyzji komunalizacyjnych: 7,8963 ha
- pozostałe grunty na stanie gminy z mocy decyzji komunalizacyjnych: 45,8474 ha
- tereny letniskowe: 12,30 ha
- tereny letniskowe stanowiące własność gminy Lutomiersk z mocy decyzji komunalizacyjnych: 12,3163 ha

Drogi na stanie gminy:

Lp.	Nr działki	Powierzchnia w m ²	Miejscowość
1	36	6000	Wygoda
2	147	11500	Mikołajewice
3	131	10500	Mikołajewice
4	14	5600	Kazimierz
5	93	17900	Kazimierz
6	209	21800	Kazimierz
7	pozostałe drogi	18,750 ha	Kazimierz
8	drogi	9,2600 ha	Babice
9	drogi	20,7300 ha	Lutomiersk
10	drogi	5,6400 ha	Florentynów
11	drogi	1,5400 ha	Stanisławów Stary
12	drogi	3,8200 ha	Stanisławów Nowy
13	drogi	13,3600 ha	Malanów
14	drogi	0,1122 ha	Babice
	Razem	80,5422 ha	X

4.4. Stan obiektów dziedzictwa kulturowego

Miejscowość gminna Lutomiersk i jej rejon, związany szczególnie z rzeką Ner, są uznawane w dokumentacji naukowo-historycznej (w tym w „Studium historyczno-urbanistycznym Lutomierska” autorstwa Jakuba Goldberga, Łódź 1962) za jeden z najstarszych ośrodków osadnictwa nie tylko na terenie województwa łódzkiego, ale także na ziemiach polskich. Wykopaliska świadczą o wczesnośredniowiecznym osadnictwie w III -XII w. Jednym z obiektów zabytkowych, wpisanych do rejestru zabytków jest kurhan i cmentarzysko z późnego okresu rzymskiego (wzgórze „Baba”) położone w miejscowości Behcice - Biłgoraj (w znacznym stopniu jednak zniszczone). Najprawdopodobniej w Lutomiersku był gród książęcy o czym ma świadczyć fakt, że tę okolice wybrano na siedzibę ruskiej drużyny wojskowej w XI w. (konsekwencje wyprawy Bolesława Chrobrego).

Jak zapisano w historii Lutomierska „na przełomie XIV/XV wieku na bagnach nad Nerem, na wzgórku po grodku obronnym z XI w. wybudowany został zamek, którego pozostałości są widoczne do dziś w murach klasztoru”. Lutomiersk to także miejscowość, która niemal już przed ośmioma wiekami (29. IV. 1274 r.) uzyskała przywilej miejski od Leszka Czarnego (właściciela Księstwa Sieradzkiego, w skład którego wchodził Lutomiersk). Po Lutomiersku przywilej taki nadano pobliskiej miejscowości Kazimierz. Tak więc już w początkowym okresie kształtowania państwowości polskiej i organizacji struktur osadniczych powstał w tym rejonie zespół osadniczy składający się z dwóch niewielkich miasteczek.

Od XV w. Lutomiersk stał się własnością szlachecką (nadanie miasta w 1406 r. przez Władysława Jagiełłę jako formy nagrody Janowi z Chełmicy). Od tego właściciela wywodzi się ród Lutomirskich). W dawnych dokumentach wymienia się szereg miejscowości z rejonu Lutomierska, w tym Wrząca a w nowszych (XIX w.) także Zalew, Mikołajewice, Utratę.

„W pierwszej poł. XV w. nastąpił dynamiczny rozwój. W 1418 roku Lutomiersk otrzymał prawo pobierania myta za przejście brodem przez Ner, w 1448 roku król Zygmunt Stary nadał miastu przywilej na jarmarki. Do wzrostu gospodarczego niewątpliwie przyczynił się zarządzający miastem Konrad ze Zbrożowa, który w XV wieku sprowadził z Czech majstrów sukienników, wszyscy oni założyli tu swoje zakłady tkackie. Zgodnie z wolą króla Zygmunta Starego miasto Lutomiersk pozyskało herb - „Centaura”. Dotkliwie w karcie historii zapisał się rok 1530. Lutomiersk został tak bardzo zniszczony przez pożar, że mieszkańcy zostali na 6 lat zwolnieni z podatków. Z historią miasta ściśle związany był także wojewoda rawski Andrzej Grudziński dzięki któremu wybudowany został murowany przyklasztomy kościół oraz klasztor Ojców Reformatorów. Budowle te

powstały na ruinach XV-wiecznego zamku. W 1697 roku miasto po raz kolejny nawiedził ogromny pożar, który trwał 3 dni. Spłonęło wówczas wiele budynków, w tym ponad 100 domów i 2 kościoły", [z okolicznościowej publikacji 2002 r.]

Jako miasto prywatne Lutomiersk zmieniał swych właścicieli, w XVIII w. należał do możnego rodu Sanguszków.

Zachowały się księgi miejskie Lutomierska od XVI do pocz. XIX w., w których powtarzają się informacje o częstych pożarach niszczących dorobek mieszczan (powstały w okresie intensywnego rozwoju miasta w XVI - XVIII w). O tym rozwoju świadczą informacje, że w 1517 r. było na terenie Lutomierska 18 majstrów (w tym 7 sukienników), a w 1659 r. już 101 majstrów (sukienników, kołodziejów, kowali, piwowarów, zdunów, dekarzy, krawców). Rodzin mieszczańskich było w tym okresie 110. W XVIII w. następuje wzrost udziału majstrów szewskich kosztem radykalnego zmniejszenia sukienników, pojawiają się nowe specjalności -cyrulik, muzykant. W XVIII w. Lutomiersk stał się dosyć istotnym ośrodkiem zarządzania jako centrum majątności Sanguszków. Następował wzrost ilości mieszkańców:

- 1787r. -735

-1825r. -1921

-1835r. -2317.

Z rzeki Ner korzystano przy spławianiu drewna jako artykułu eksportowego. W mieście i jego okolicach następowało mieszanie się kultur. Głównymi społecznościami byli Żydzi a w mniejszości chrześcijanie (katolicy i ewangelicy). Miał tu miejsce (w czasach Reformacji) także ruch Braci Czeskich. Oprócz kościołów i cmentarzy rzymsko-katolickich powstawały ewangelickie i wybudowano synagogę. Prawdopodobnie ze względu na prywatny charakter miasta Lutomiersk nie wszedł w skład kształtującego się pasma miast fabrycznych w początkach XIX w. na terenie Królestwa Polskiego. Stał się jednak ośrodkiem zaspokajania potrzeb rozwijającego się w XIX i XX w. Rynku Łódzkiego. Taki charakter utrzymuje się do dzisiaj. Ze względu na dominujący w XIX wieku rolniczy charakter Lutomiersk i Kazimierz utraciły prawa miejskie w 1870 roku.

Pomimo posiadania wieloletniej tradycji miejskiej, zachowanych obiektów świadczących o materialnym dorobku obu byłych ośrodków miejskich jest mało. Przede wszystkim uległy zniszczeniom poprzez pożary. Do zachowanego dziedzictwa należą przede wszystkim:

- układy urbanistyczne rynków i ulic wokół rynków w obu miejscowościach,
- ślady dawnych szlaków handlowych (ze Śląska na Mazowsze, droga Szadek - Zgierz, a następnie Lutomiersk - Konstantynów),
- obiekty i założenia architektoniczno - kompozycyjne, głównie sakralne,
- założenia parkowe,
- cmentarze,
- pojedyncze obiekty mieszkalne (szczególnie z XIX i XX w.).

Według materiałów udostępnionych przez Służbę Ochrony Zabytków w Łodzi (IX.2002) zalicza się do zabytków poniższe elementy:

Obiekty wpisane do rejestru zabytków:

▪ Lutomiersk:

1. Kościół klasztorny d. Reformatów, ob. 00 Salezjanów pw. Niepokalanego Poczęcia N.P. Marii, mur, spalony 1914 r.. odbud. 1923 r.
dec. 28.08.1967 Kl. IV-680/411/67, nr rej. A/ /270 (Sieradz)
2. Klasztor O. Reformatów, ob. 00. Salezjanów wybud. 1650 r. na zrębach zamku gotyckiego z XIV w dec 28.08.1967 Kl IV-680/412/67. nr rej. A/ /272
3. Kościół parafialny rzym -kat. P.w. N.M. Panny mur., wybud. 1780 r. późnobarokowy dec 28.08.1967 Kl. IV-680/413/67 nr rej. A/ /272 (Sieradz)
4. Dzwonnica kościoła parafialnego rzym.-kat. pw. N.M. Panny mur., wybud. 1780 r., barokowa dec. 8.08.1967 Kl. IV-680/414/67 nr rejestru A/ 1272 (Sieradz)

▪ Puczniew

5. Park podworski, założony 1820-1830 r., (pow. 5.32. dz. 186), dec. 20.08.1977 Kl.1X5340/9/77 nr rejestru A/ 293 (Sieradz)

▪ Szydłów

6. Grodzisko pierścieniowate IX-X w. dec. 22.10.1955 Kl. Ul/44/ /55, nr rej. A/ /403 (Sieradz)
7. Park podworski z XIX w. pow. 4.4 ha, dz. dec. 20.08.1977 Kl. IX 5340/8/7. nr rej. A/6/292 (Sieradz)

▪ Bechcie - Biłgoraj

8. Kurhan i cmentarzysko z późnego okresu rzymskiego (wzgórze „Baba”) dec. 11.06.1953/544 Kl. III-43/4/54 nr rejestru A/231 (Sieradz)

▪ Kazimierz n/Nerem

9. Kościół parafialny pw. św. Jana Chrzciciela mur., wybud. 1902-1914 wg projektu P.Dziekońskiego przy współpracy Z. Mączyńskiego. Styl – neogotyck, dec. 1.06.1992 PSOZ Kil. IV-5340/1/92, nr rejestru A/383

▪ Malanów

10. Dwór, drewn. wybud. I poł. XIX w. dec. 28.08.1967 Kl. IV-680/415/67 nr rejestru A/150/274
11. Park podworski założony XVI-XVII w.pow. 4 ha. 2 aleje, dz. 304 dec. 23.01.950 r. Wyd. K.S. Urzędu Wojewódzkiego V/1/21/50

▪ Mikołajewice

12. Kościół paraf. pw. Narodzenia N.P. Marii oraz św. Piotra i Pawła drewniany
wybudowany w 1711 lub 1720 r., z kaplicą mur. z 1880 r. Styl - barok dec.
25.07.1967 Kl. IV-680/146/67 nr rejestru A/43/275

▪ **Obiekty umieszczone w ewidencji zabytków:**

▪ **Lutomiersk**

ul. Dąbrowskiego:

- Dom nr 19, wł. S. Przyrowska, drewn., 2 poł. XIX
- Dom nr 12a, wł. Z. Janiak, drewn., 2 poł. XIX
- Dom nr 6/6a, wł. H. Stachowicz, drewn., 2 poł. XIX

ul. Głowackiego:

- Dom nr 5, wł. B. Zakrzewski. drewn., k. XIX
- Dom nr 9/9, wł. S. Paczkowski i F. Wasilewski, drewn.. 1891
- Dom nr 17, wł. A. Sobalska i B. Kowalczykowa. drewn., 2 poł. XIX

ul. Kilińskiego

- Dom nr 15, wł. J. Szkudlarek, drewn., 2 poł. XIX
- Dom nr 27, wł. J. Kraft, drewn., ok. poł. XIX

ul. Kościuszki

- Dom nr 18, drewn., k. XIX

ul. Łęgowa

- Dom nr 9, wł. W. Stachowicz, drewn.-mur., k. XIX

ul. 1-go Maja

- Dom nr 21, wł. P. Kubik, drewn.. k. XIX

ul. Moniuszki

- Dom nr 1b, mur.-srewn., 2 poł. XIX
- Dom nr 2, wł. J. Poszepczyńska, drewn.-mur., poł. XIX

▪ **Kazimierz nad Nerem**

ul. Kilińskiego

- Dom nr 35, wł. B. Paczkowski. drewn. XIX/XX
- Dom nr 42, wł. M. Czechowicz. drewn.. XIX/XX
- Dom nr 50, wł. Zgromadzenie Sióstr Urszulanek, mur. pocz. XX

ul. 22-go Lipca

- Dom nr 7, wł. H. Czołczyński, drewn., XIX/XX

ul. Promyka

- Dom nr 4, wł. A. Adamiak, mur., XIX/XX
- Dom nr 8, wł. E. Dębski, mur., XIX/XX
- Dom nr 12, wł. J. Romanowska, mur, XIX/XX
- Dom nr 26, wł. H. Czechowicz, mur, XIX/XX

ul. Sienkiewicza

- Dom nr 10, wł. J. Zasina, mur., pocz. XX
- Babice Duże
  - Dom nr 36, wł. J. Sprusińska, drewn., 2 poł. XIX
  - Dom nr 42, wł. K. Maurer, drewn., k. XIX
  - Dom nr 45, wł. W. Maurer, drewn., k. XIX
- Babiczki
  - Dom nr 26, wł. M. Kruszyńska, drewn., 2 poł. XIX
- Charbice Dolne
  - Dom nr 24, wł. M. Gasińska, mur, XIX/XX
- Charbice Górne
  - Zespół dworski, wł. PGR Góra Bałdrzychowska
a/ dwór, mur., ok. 1830, rozbud. 1 poł. XX
b/ czworaki, mur., 2 poł. XIX
- Franciszkanów
  - Obora w zagrodzie nr 20, wł. J. Sowiński, mur., pocz. XX
- Jerwonice
  - Dom nr 11, wł. J. Gąsiorowski, drewn., XIX/XX
- Jezioro
  - Dom nr 1. wł. D. Michalak. drewn., XIX/XX
  - Dom nr 7. wł. A. Wojciechowska. drewn.. 2 poł. XIX
  - Obora w zagrodzie nr 10. wł. L. Pacholak, mur.. XIX/XX
- Puczniew
  - Zespół dworski, wł. SGGW-AR Warszawa
a/ stajnia, mur, pocz. XX
b/ lodownia, ob. magazyn, mur., XIX
    - Dom nr 2, wł. B. Cierpikowski, drewn., 2 poł. XIX
    - Stajnia, ob. bud. gospo. wł. H. Wiaderek, mur, 1912
- Prusinowice
  - Dom nr 45, wł. WOPR Prusinowice, mur.. XIX/XX
- Stanisławów Stary
  - Dom nr 20, wł. H. Niewiadomska, drewn. XIX/XX
  - Stodoła w zagrodzie nr 36, wł. H. Nowak, drewn., XIX/XX
- Szydłów
  - Dom nr 35, wł. T. Mrozowski, drewn.-mur., pocz. XX
- Wola Puczniewska
  - Zagroda nr 19, wł. S. Szymczak
a/ dom, drewn., 2 poł. XIX b/ obora, mur., XIX/XX
    - Dom nr 22, wł. S. Wojtas, drewn., 2 poł. XIX
- Trupianka

- Dom nr 11, wł. W. Kazimierczak, drewn., XIX/XX

▪ Zygmuntów

- Stodoła w zagrodzie, wł. I. Ułańska, drewn. XX

▪ **Cmentarze**

1. BABICE

Cmentarz ewangelicki, założony II poł. XIX w.

2. BEHCICE

Cmentarz ewangelicki, później tj. 1914 r cmentarz wojenny 3.

3. FLORENTYNÓW

Cmentarz ewangelicki, założony II poł. XIX w.

4. JERWONICE

Cmentarz o nieustalonym wyznaniu

5. KAZIMIERZ N/NEREM

Cmentarz rzymsko-katolicki, założony II poł. XIX w.

6. LUTOMIERSK

Cmentarz rzymsko-katolicki parafialny, założony ok. poł. XIX w.

7. MIKOŁAJEWICE

Cmentarz rzymsko-katolicki, założony ok. 1880 r.

8. PUCZNIEW

Cmentarz ewangelicki, założony II poł. XIX w.

9. PUCZNIEW

Cmentarz choleryczny z 1883 r.

10. STANISŁAWÓW

- Cmentarz ewangelicki, założony II poł. XIX w.

- Obiekty mieszkalne to przeważnie budynki drewniane w złym lub co najwyżej średnim stanie technicznym.

- Obiekty sakralne, murowane, są w dobrym lub średnim stanie technicznym, okresowo restaurowane, wyposażone w ruchome obiekty o wartościach historyczno-kulturowych.

▪ Stanowiska archeologiczne na terenie Lutomierska:

- zamek średniowieczny (a właściwie miejsce wskazywane jako rejon lokalizacji zamku, którego pozostałości znajdują się w murach Klasztoru),

- domniemany grodek stożkowaty.

- miejsce cmentarzyska wczesnośredniowiecznego z XI wieku oraz osada k łużyckiej z IV okresu epoki brązu.

- cmentarzysko k. łużyckiej z III i IV okresu epoki brązu.

- zabytkowy dwór z XIX wieku,

- osada wczesnośredniowieczna,

- osada łużycka V epoka brązu - Halsztat

- osada wczesnośredniowieczna
- osady k. łużyckiej, k. przeworskiej,
- cmentarzysko z IV okresu epoki brązu, mezolit, neolit, osada wczesnośredniowiecza,
- wieś i miasto wczesnośredniowieczne (całe pod nadzorem), nowożytnie (XVII - XIX), pracownie garncarskie.

Dolina Neru traktowana jest jako szczególnie wartościowy obszar badań archeologicznych ze względu na mnogość już dokonanych odkryć jak i na szansę uzyskania dalszych znalezisk dotyczących przeszłości osadnictwa na tych terenach.

Brak zabytkowych założeń przemysłowych.

Założenia parkowe wymagają kompleksowych działań rewitalizacyjnych.

Istotną wartością kulturową, tworzącą tożsamość rejonu, są panoramy krajobrazu, głównie samego Lutomierska związane szczególnie z założeniami sakralnymi zespołu klasztorowego oraz z rozległą doliną Neru i terenami polno-leśnymi na obszarze gminy.

Na tożsamość gminy Lutomiersk składa się także cały szereg imprez kulturalno - sportowych o charakterze gminnym, regionalnym a nawet ogólnopolskim (są to zarówno Dni Lutomierska i dożynki, jak i zloty niepełnosprawnych, festiwal orkiestr dętych itd).

Wartości środowiska historyczno-kulturowego wiążą się bezpośrednio z wartościami przyrodniczo-krajobrazowymi.

Wnioski:

Teren doliny Neru obfituje w stanowiska archeologiczne, szczególnie w rejonie Lutomierska i stwarza szansę dokonania dalszych odkryć. Jest to bardzo istotne uwarunkowanie ograniczające swobodę działań w gospodarce terenami. Bardzo ciekawe, choć nieliczne, są zabytkowe założenia sakralne tworzące (w głównej mierze) charakterystyczną panoramę Lutomierska. Jest to istotne uwarunkowanie bardzo ograniczające swobodę działań w gospodarce terenami. Zabytki i związany z nimi krajobraz, szczególnie miejscowości Lutomiersk i Kazimierz, to jeden z głównych walorów gminy stwarzający możliwość aktywizacji jej funkcji turystycznej, urządzenia szlaków turystycznych. Liczne znaleziska archeologiczne stwarzają możliwość rozwoju działalności dydaktycznej, szczególnie przy atrakcyjnych formach ich ekspozycji.

4.5. Identyfikacja problemów

1. Standard wyposażenia gminy w zakresie infrastruktury technicznej jest niewystarczający głównie w zakresie kanalizacji, gazyfikacji.
2. Niezbędna jest likwidacja kolizji z zainwestowaniem przebiegu drogi wojewódzkiej przez Lutomiersk, uregulowania wymagają problemy związane z budownictwem letniskowym, które rozwija się dynamicznie i ma szansę dalszego rozszerzenia

propozycji programowych: budownictwo rezydencjonalne, agroturystyka, pensjonaty itp.,

3. Należy się liczyć, że może nastąpić wzrost zainteresowania urokami lokalnego krajobrazu, terenami charakteryzującymi się czystym powietrzem dla lokalizacji zabudowy mieszkaniowej osób, które są zainteresowane przeniesieniem się z obszarów wielkomiejskich do rejonów wiejskich z bliskością lasów, pól, wód.
4. Szczególnym problemem ekologicznym i gospodarczym jest na terenie gminy rzeka Ner (jakość wód Neru jest bardzo niska, wody pozaklasowe ze względu na punktowe zrzuty nieoczyszczonych ścieków komunalnych z miast (w tym Łodzi, Pabianic, Konstantynowa) i bytowo-gospodarczych z jednostek wiejskich oraz spływy obszarowe z terenów rolniczych.
5. Częste wylewy wód Neru przy zwiększonych przepływach maksymalnych wód opadowych z Aglomeracji Łódzkiej

5. Gospodarka

5.1. Rolnictwo

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, generalna struktura użytkowania ziemi w gminie przedstawia się następująco:

- powierzchnia gminy ogółem 13.387 ha - 100%
- użytki role -71,3% (grunty orne 57%, sady 0.9% łąki i pastwiska 13.4%)
- lasy -22,1%
- pozostałe grunty i nieużytki – 6,6%

Według informacji Urzędu Gminy z września 2007 roku struktura gospodarstw rolnych w gminie przedstawia się następująco:

ogólna liczba gospodarstw 1 667 sztuk - 100%

w tym:

- o powierzchni do 2 ha   597   - 35,9%
- o powierzchni 2-5 ha   509   - 30.6%
- o powierzchni 5-6,99 ha   214   -12,8%
- o powierzchni 7-9,99 ha   184   - 11%
- o powierzchni 10-14,99 ha   89   - 5,3%
- o powierzchni powyżej 15 ha   74   - 4,4%

Jak wynika z powyższych informacji na terenie gminy ilościowo przeważają gospodarstwa do gospodarstwa małe do 2 ha.

W gminie funkcjonują również gospodarstwa rolne prowadzące działalność pozarolniczą:

Ogółem	350
prowadzące działalność w obrębie jednej sekcji działalności pozarolniczej	350
w tym z zakresu:	
handel detaliczny i hurtowy	193
przetwórstwa przemysłowego.....	80
budownictwa.....	60
transportu i magazynowania.....	17
agroturystyki, wynajmu pokoi i innych	0

5.2. Działalność gospodarcza

Zarejestrowanych podmiotów gospodarczych jest stosunkowo mało. Są to podmioty działające głównie w zakresie handlu, dziewiarstwa, krawiectwa, transportu. Zainwestowanie gminy w zakresie przemysłowej działalności produkcyjnej jest niewielkie. Występują zakłady raczej o charakterze rzemiosła produkcyjnego niż zakłady średniej czy znaczącej produkcji. Obecnie na terenie gminy działa około 394 jednostek gospodarczych. Większość z nich jest małymi firmami produkcyjno – handlowo - usługowymi. W gminie nie ma dużych zakładów przemysłowych.

6. SFERA SPOŁECZNA

6.1. Sytuacja demograficzna i społeczna

Zgodnie z danymi ewidencyjnymi stan na dzień 20.11.2007 roku gminę Lutomiersk zamieszkiwało ogółem 7147 osób, w tym 3541 mężczyzn i 3606 kobiet. W wieku przedprodukcyjnym – 1603 osoby w tym 857 mężczyzn i 746 kobiet. W wieku produkcyjnym – 4494 osób w tym 2419 mężczyzn i 2075 kobiet. W wieku poprodukcyjnym gminę zamieszkiwały 1271 osoby w tym 395 mężczyzn i 876 kobiet.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Pabianicach na dzień 31.10.2007r. stopa bezrobocia w całym powiecie pabianickim kształtowała się na poziomie 12,4%.

Według danych w 2007 roku liczba bezrobotnych ogółem w Gminie Lutomiersk sięgała 304 osoby, w tym 158 kobiet i 146 mężczyzn.

Sytuacja dotycząca bezrobocia w gminie Lutomiersk kształtuje się na podobnym poziomie jak w całym powiecie.

6.2. Warunki i jakość życia mieszkańców

Sytuację mieszkaniową na terenie gminy określa się jako niezłą z tym, że brak urządzeń sanitarnych i stan techniczny starej zabudowy obniża ogólny standard zabudowy mieszkaniowej,

Według danych szacunkowych Urzędu Gminy z 2002 roku na terenie gminy było 2170 mieszkań.

- przeciętna ilość osób na mieszkanie - 3,03;
- przeciętna ilość osób na izbę mieszkalną - 0.94;
- przeciętna powierzchnia użytkowa na mieszkanie - 61,47 m²
- przeciętna powierzchnia użytkowa na izbę mieszkalną - 19.99 m²

Informacje o różnego typu decyzjach dotyczących ruchu budowlanego świadczą o jego dynamice i znacznym udziale w ogólnej jego strukturze budownictwa letniskowego.

Fakt tak znacznego zainwestowania gminy budownictwem letniskowym świadczy o tym, że gmina Lutomiersk stanowi obszar aktywizacji turystyki i rekreacji o znaczeniu regionalnym. Istnieje szansa dalszego rozszerzenia propozycji programowych - budownictwo rezydencjalne. agroturystyka. pensjonaty itp..

Sytuację mieszkaniową na terenie gminy, stan urządzeń sanitarnych i zabudowy mieszkaniowej określa się jako niezłą. Należy się liczyć, że może nastąpić wzrost zainteresowania urokami lokalnego krajobrazu, terenami charakteryzującymi się czystym powietrzem dla lokalizacji zabudowy mieszkaniowej wśród osób, które są zainteresowane przeniesieniem się z obszarów wielkomiejskich do rejonów wiejskich z bliskością lasów, pól, wód. Jest to element procesu charakterystyczny dla aglomeracji wielkomiejskich.

Zaspokajanie podstawowych potrzeb mieszkańców

Gmina wyposażona jest w funkcjonujące obiekty i lokale służące zaspokajaniu podstawowych potrzeb mieszkańców gminy w zakresie oświaty, kultury, służby zdrowia, handlu, rzemiosła, gastronomii, bankowości, łączności, ochrony p. pożarowej, sportu.

Na terenie gminy funkcjonuje także szereg instytucji, których oddziaływanie ma charakter ponadlokalny. Należą do nich przede wszystkim ośrodki: salezjański w Lutomiersku o zróżnicowanym profilu działalności (sakralnej, edukacyjnej, kulturotwórczej. rekreacyjno - wypoczynkowej): naukowo-badawczy w Puczniewie prowadzący prace naukowo-badawcze dotyczące hodowli zwierząt, związany z SGGW w Warszawie; rehabilitacyjno - rekreacyjny w Zofiówce prowadzony przez Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym

Obiekty obsługi podstawowej (oświaty handlu, strażnice OSP) rozmieszczone są na terenie gminy w miejscach o podstawowej koncentracji ludności, centrach rejonów obsługi, głównie w Lutomiersku, Kazimierzu. Szydłowie. Zasadniczym rejonem koncentracji obiektów usługowych jest miejscowość gminna - Lutomiersk.

Zgrupowanie instytucji usługowych i obsługi w Lutomiersku stało się podstawą do następującego określenia zawartego w planie zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego, przytoczonego w cytowanej informacji Urzędu Marszałkowskiego w Łodzi "wieś gminna Lutomiersk - znaczący ośrodek lokalny organizujący zewnętrzne obszary zachodniej części aglomeracji łódzkiej, w planie województwa zakwalifikowana została do grupy potencjalnych ośrodków miejskich".

Łączna długość dróg powiatowych to około 59,7 km, w tym o nawierzchni bitumicznej 58.5 km. Pozostała część to drogi o nawierzchni gruntowej. Drogi gminne łączą poszczególne miejscowości z drogami powiatowymi i wyjątkowo z drogą wojewódzką.

W zakresie komunikacji zbiorowej gminę obsługują autobusy PKS, a miejscowość Lutomiersk tramwaj do Łodzi przez Konstanyń Łódzki.

Potrzeby oświatowe są realizowane w następujących placówkach na terenie gminy:

- Szkoła Podstawowa w Szydłowie - 83 uczniów, grupa klasy zerowej 18, 13 nauczycieli
- Gimnazjum w Lutomiersku - 215 uczniów, 32 nauczycieli
- Szkoła Podstawowa w Lutomiersku Im. Leszka Czarnego - 201 uczniów, grupa klasy zerowej 50, 25 nauczycieli
- Szkoła Podstawowa w Kazimierzu - 93 uczniów, grupa klasy zerowej 12, 17 nauczycieli
- Salezjańska Ogólnokształcąca Szkoła Muzyczna II stopnia.

Lutomiersk jest siedzibą Urzędu Gminy, Rady Gminy, Policji, Ośrodka Salezjańskiego, liceum, gimnazjum, Szkoły Muzycznej II stopnia, Gminnego Ośrodka Zdrowia, Gminnego Ośrodka Kultury, filii Banku Spółdzielczego, Apteki, Lecznicy dla Zwierząt. W Lutomiersku są usytuowane: boisko sportowe, hotel parafii, a także stacja gazowa i benzynowa na wjeździe do Lutomierska,

Z innych miejscowości wybijają się jako miejsca koncentracji usług także Kazimierz i Szydłów.

6.3. Grupy społeczne wymagające wsparcia

W gminie pomocy osobom potrzebującym udziela Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, zorganizowany w formie jednostki budżetowej.

Potrzeba wsparcia jest realizowana głównie w środowisku osób bezrobotnych, starszych i niepełnosprawnych (795 osób).

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej udziela świadczeń w ramach zadań zleconych, finansowanych z otrzymanej dotacji celowej z budżetu państwa oraz zadań własnych, finansowanych ze środków gminy.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizował w 2006 roku następujące świadczenia, wypłacane w ramach zadań własnych:

- koszty dożywiania w szkołach w kwocie 59.505 zł
- opłaty za energię elektryczną za 18 rodzin w kwocie 2.560 zł
- zakupy leków dla 14 rodzin za kwotę 3.923 zł
- inne formy pomocy (zakup paczek żywnościowych, książek dla dzieci, opału): 7.459 zł
- zasiłki celowe dla 155 podopiecznych: 45.153 zł
- zasiłki z tytułu klęski suszy pobrało 306 rolników na kwotę 375.956 zł
- świadczenia rodzinne wraz z dodatkami pobiera 524 rodzin na kwotę 1.583.000 zł
- z tytułu bezrobocia: 18.000 zł

W ramach zadań zleconych wypłacono zasiłki stałe w ogólnej kwocie 70.740 zł.

Pomoc społeczna, poprzez swoje działania, polegające na wsparciu materialnym, częściowo kompensuje negatywne skutki różnych patologii społecznych.

6.4. Identyfikacja problemów

- Znaczne bezrobocie
- Brak alternatywnych do rolnictwa źródeł utrzymania
- Brak perspektyw na wzrost zatrudnienia w rolnictwie i przemyśle – emigracja za pracą.

III. ZADANIA POLEGAJĄCE NA POPRAWIE SYTUACJI NA TERENIE GMINY

1. Lista zadań, poprawiających sytuację społeczno-gospodarczą gminy

1.1. Zmiany w strukturze gospodarczej obszaru, w tym zasady kształtowania rolnej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

Do zmiany struktury gospodarczej gminy przyczynią się następujące działania:

- wspieranie restrukturyzacji i modernizacja rolnictwa, w tym rozwój alternatywnych dla rolnictwa źródeł utrzymania
- wspieranie rozwoju przedsiębiorczości w celu dywersyfikacji branż działalności wytwórczej
- stworzenie warunków do rozwoju przetwórstwa i przechowalnictwa produktów rolnych i ogrodniczych
- wspieranie rozwoju agroturystyki i usług związanych z rekreacją i turystyką
- wspieranie tworzenia alternatywnych źródeł dochodów dla mieszkańców gminy

1.2. Zmiany w sposobie użytkowania terenu

- Częściowe zalesienie gleb o niskiej przydatności rolniczej, sprzyjające utrzymaniu przyrodniczo-krajobrazowych walorów gminy.
- rozwój funkcji rekreacyjno-letniskowej gminy
- budowa sieci rowerowych szlaków turystycznych

1.3. Rozwój systemu komunikacji i infrastruktury

- poprawa jakości (nawierzchni i szerokości) dróg
- rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni ścieków
- budowa chodników dla pieszych i ścieżek rowerowych (lub ciągów pieszo-rowerowych).

1.4. Poprawa stanu środowiska naturalnego

Główną zasadą przyjętą w Programie ochrony środowiska dla gminy Lutomiersk jest zasada zrównoważonego rozwoju w celu umożliwienia lepszego zagospodarowania potencjału gminy. Na podstawie danych o stanie środowiska i źródłach jego przekształcania, a także zagrożenia przedstawiono propozycję działań umożliwiających spełnienie zasady zrównoważonego rozwoju.

Główny cel programu dla gminy Lutomiersk w zakresie ochrony środowiska sformułowano następująco: osiągnięcie trwałego rozwoju gminy Lutomiersk, poprawę środowiska naturalnego i rozwój infrastruktury. Kierując się podanymi powyżej kryteriami wytyczono następujące zadania priorytetowe dla gminy Lutomiersk z zakresu ochrony środowiska:

- ochrona i rozwój obszarów chronionych;
- osiągnięcie standardów jakości elementów środowiska przyrodniczego;
- poprawa gospodarki wodno – ściekowej poprzez budowę systemu kanalizacji i budowę oraz modernizację oczyszczalni ścieków;
- przywrócenie jakości wód powierzchniowych do wymaganych standardów oraz ochrona jakości wód podziemnych wraz z racjonalizacją ich wykorzystania
- rekultywacja doliny Neru
- wzrost wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych
- promowanie produkcji czystej ekologicznie
- zwiększenie lesistości gminy
- organizacja systemu składowania i utylizacji odpadów komunalnych
- wdrożenie systemu sortowania odpadów w miejscu ich powstawania
- upowszechnienie systemu recyklingu surowców wtórnych (makułatury, szkła, tworzyw sztucznych, aluminium i in.)
- budowa przyłączy sieci gazowej
- podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców gminy.

1.5. Poprawa stanu środowiska kulturowego

- rozwijanie i wspieranie ruchu sportowego i kulturalnego
- modernizacja i rozbudowa infrastruktury społecznej, edukacyjnej i kulturalnej

1.6. Poprawa warunków i jakości życia mieszkańców

Poprawie warunków życia mieszkańców sprzyjać będzie rozwinięcie i modernizacja infrastruktury techniczno-środowiskowej, w tym:

- poprawa jakości dróg i zwiększenie bezpieczeństwa ruchu drogowego
- budowa (rozbudowa) sieci kanalizacyjnej i przydomowych oczyszczalni ścieków
- rozbudowa sieci gazowej, elektroenergetycznej, telekomunikacyjnej
- poprawa kultury fizycznej dzieci i młodzieży poprzez budowę sal gimnastycznych, hal sportowych przy szkołach podstawowych oraz stadionów wiejskich
- podniesienie jakości kształcenia poprzez wyposażenie pracowni przedmiotowych w szkołach podstawowych w niezbędne pomoce dydaktyczne oraz rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych
- budowa mieszkań socjalnych i komunalnych

1.7. Rozwój zasobów ludzkich

Istotnymi zadaniami z zakresu przeciwdziałania bezrobociu powinny być:

- pobudzanie lokalnej przedsiębiorczości
- zmiana form pomocy społecznej

- szkolenia dla osób bezrobotnych
- dokształcanie rolników z wykorzystaniem infrastruktury szkolnej
- podniesienie poziomu edukacji mieszkańców gminy

2. Lista zadań do zrealizowania na terenie gminy Lutomiersk

W ramach inwestycji planowanych w gminie na lata 2007-2013 realizowane będą następujące zadania:

I) Przebudowa centrum Lutomierska

- 1) I etap przebudowa parku na Pl. Jana Pawła II
- 2) II etap przebudowa ulic w centrum Lutomierska - nawierzchnie i chodniki

II) Przebudowa centrum Kazimierza:

- 1) I etap przebudowa parku na Pl. Kościuszki i
- 2) II etap przebudowa ulic w centrum Kazimierza-nawierzchnie i chodniki

III) Poprawa lokalnych połączeń drogowych z drogami powiatowymi na terenie gminy Lutomiersk:

- 1) Przebudowa drogi gminnej nr 108208E Zacisze - Mikołajewice granice gminy Wodzierady - Ludowinka
- 2) Przebudowa drogi gminnej nr 103408E granica gminy Wodzierady – Mikołajewice - Zalew-Florentynów granice gminy Konstantynów
- 3) Przebudowa drogi gminnej nr 108210E Żytowice granica gminy Pabianice – Zalew – Lutomiersk - Kol. Behcice - granice miejscowości Konstantynów Łódzki
- 4) Przebudowa drogi gminnej nr 108206E Charbice Dolne - Czołczyn
- 5) Przebudowa drogi gminnej nr 108205E Jerwonice granice gminy Wodzierady - Kwiatkowice
- 6) Przebudowa drogi gminnej nr 108209E Jezioro- granice gminy Zadzim - Małyń
- 7) Przebudowa drogi gminnej nr 108204E Babiczki- granice miasta Konstantynów Łódzki
- 8) Przebudowa drogi gminnej nr 108203E Stanisławów Stary - Babice Duże - Babice Małe -Kazimierz
- 9) Przebudowa drogi gminnej nr 120003E Zgniłe Błoto - granice gminy Aleksandrów Łódzki-Zdziechów Nowy – Albertów - Malanów
- 10) Przebudowa drogi gminnej nr 108201E Trupianka – Orzechów - Charbice Górne
- 11) Przebudowa drogi gminnej nr 108202E Francyszków – Szydłów
- 12) Przebudowa drogi gminnej nr 111057E Zdrzychów - granice gminy Dalików – Mianów –Zadzim
- 13) Przebudowa drogi gminnej Zalew - Legendzin (Prusinowiczki)
- 14) Przebudowa ulicy Wiejskiej we Wrzącej
- 15) Przebudowa odcinka ulicy Przełajowej we Wrzącej
- 16) Przebudowa odcinka drogi gminnej w Babicach

- 17) Przebudowa odcinka drogi gminnej nr 111055E Fułki – granice gminy Dalików – Mianów
- 18) Przebudowa odcinka drogi gminnej nr 111058E (Madaje Stare) – granice gminy Dalików - Orzechów

IV) Poprawa lokalnych połączeń drogowych z drogą wojewódzką:

- 1) Przebudowa drogi gminnej nr 108207E Czołczyn – Antoniew
- 2) Przebudowa drogi gminnej Mirosławice – Babice
- 3) Przebudowa drogi gminnej Mirosławie – Behcice
- 4) Przebudowa drogi gminnej Mirosławie przez wieś
- 5) Przebudowa drogi gminnej Antoniew - Zacisze

V) Poprawa lokalnych połączeń drogowych na terenie gminy Lutomiersk w niżej wymienionych miejscowościach:

- Albertów
- Babice
- Behcice
- Behcice Kol.
- Charbice Dolne
- Charbice Górne
- Dziektarzew
- Florentynów
- Florentynów-Behcice
- Franciszków
- Kazimierz
- Lutomiersk
- Malanów
- Mikołajewice i Mikołajewice Kolonia
- Mirosławice
- Prusinowice
- Prusinowice - Florentynów
- Puczniew
- Stanisławów Stary
- Szydłów - Szydłówek
- Wrząca

- Zalew
- Zdziechów
- Żurawieniec

VI) Przebudowa ulic wewnątrzsiedlowych w Lutomiersku

VII) Przebudowa ulic wewnątrzsiedlowych w Kazimierzu

VIII) Przebudowa odcinka ulicy Szkolnej w Kazimierzu

IX) Przebudowa odcinka ulicy Sikorskiego we Wrzącej

X) Przebudowa odcinka ulicy Kwiatowej w Lutomiersku i odcinka ulicy Przełajowej we Wrzącej

XI) Przebudowa drogi gminnej w Charbicach Dolnych

XII) Budowa ścieżek rowerowych na terenie gminy Lutomiersk

XIII) Rozbudowa oświetlenia ulicznego przy drogach gminnych

XIV) Budowa oczyszczalni ścieków i sieci kanalizacyjnej wraz z przyłączami na terenie gm. Lutomiersk - I etap budowa oczyszczalni ścieków w Lutomiersku i sieci kanalizacji sanitarnej z przyłączami w Lutomiersku i Wrzącej

XV) Modernizacja i przebudowa budynku gminnego przy ul. Dąbrowskiego 21 w Lutomiersku z przeznaczeniem na Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej

XVI) Poprawa bezpieczeństwa i ochrony zdrowia mieszkańców gminy- doposażenie gminnych jednostek OSP w Kazimierzu i Szydłowie – zakup średnich samochodów pożarniczych

XVII) Budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Lutomiersku

XVIII) Modernizacja ujęcia wody w Szydłowie

XIX) Modernizacja ujęcia wody w Prusinowicach i Lutomiersku

XX) Rozbudowa bazy sportowej przy Szkołach Podstawowych w Kazimierzu i Szydłowie

XXI) Rozbudowa stadionu sportowego wraz z zapleczem w Lutomiersku

XXII) Remont budynku GOK w Lutomiersku z przebudową otoczenia.

IV. REALIZACJA ZADAŃ I PROJEKTÓW

Planowane projekty i zadania inwestycyjne w okresie 2007-2013

Zadanie I

TYTUŁ ZADANIA	Przebudowa centrum Lutomierska: 1) I etap przebudowa parku na Pl. Jana Pawła II 2) II etap przebudowa ulic w centrum Lutomierska
CAŁKOWITY KOSZT	400.000 PLN
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	RPO WŁ – 85 % kosztów Budżet Gminy – 15 % kosztów
HARMONOGRAM REALIZACJI	Lata 2007 - 2013
OCZEKIWANE REZULTATY – WSKAŹNIKI	– <u>Wskaźniki produktu:</u> • Długość modernizowanych nawierzchni i chodników <u>Wskaźniki rezultatu:</u> • Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	• Protokół odbioru • Dokumentacja powykonawcza

Zadanie II

TYTUŁ ZADANIA	Przebudowa centrum Kazimierza: 1) I etap przebudowa parku na Pl. Kościuszki 2) II etap przebudowa ulic w centrum Kazimierza - nawierzchnie i chodniki
CAŁKOWITY KOSZT	400.000 PLN
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	PROW – 75 % kosztów Budżet Gminy – 25 % kosztów
HARMONOGRAM REALIZACJI	Lata 2007 – 2013
OCZEKIWANE REZULTATY – WSKAŹNIKI	<u>Wskaźniki produktu:</u> • Długość modernizowanych nawierzchni i chodników <u>Wskaźniki rezultatu:</u> • Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	• Protokół odbioru • Dokumentacja powykonawcza

Zadanie III 1

TYTUŁ ZADANIA	Przebudowa drogi gminnej nr 108208E Zacisze - Mikołajewice granice gminy Wodzierady - Ludowinka
CAŁKOWITY KOSZT	250.000 PLN
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	RPO WŁ – 85 % kosztów Budżet Gminy – 15 % kosztów
HARMONOGRAM REALIZACJI	Lata 2007 – 2013
OCZEKIWANE REZULTATY – WSKAŹNIKI	<u>Wskaźniki produktu:</u> • Długość modernizowanych dróg gminnych • Długość wybudowanych utwardzonych poboczy <u>Wskaźniki rezultatu:</u> • Średni czas przejazdu między dwoma punktami sieci • Nośność wybudowanego obiektu (drogi/mostu)
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	• Protokół odbioru • Dokumentacja powykonawcza

Zadanie III 2

TYTUŁ ZADANIA	Przebudowa drogi gminnej nr 103408E granica gminy Wodzierady – Mikołajewice – Zalew -Florentynów granice gminy Konstantynów
CAŁKOWITY KOSZT	250.000 PLN
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	RPO WŁ – 85 % kosztów Budżet Gminy – 15 % kosztów
HARMONOGRAM REALIZACJI	Lata 2007 – 2013
OCZEKIWANE REZULTATY – WSKAŹNIKI	<u>Wskaźniki produktu:</u> • Długość modernizowanych dróg gminnych • Długość wybudowanych utwardzonych poboczy <u>Wskaźniki rezultatu:</u> • Średni czas przejazdu między dwoma punktami sieci • Nośność wybudowanego obiektu (drogi/mostu)
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	• Protokół odbioru • Dokumentacja powykonawcza

Zadanie III 3

TYTUŁ ZADANIA	Przebudowa drogi gminnej nr 108210E Żytowice granica gminy Pabianice – Zalew - Lutomiersk - Kol. Behcice - granice miejscowości Konstantynów Łódzki
CAŁKOWITY KOSZT	250.000 PLN
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	RPO WŁ – 85 % kosztów Budżet Gminy – 15 % kosztów
HARMONOGRAM REALIZACJI	Lata 2007 – 2013
OCZEKIWANE REZULTATY – WSKAŹNIKI	<u>Wskaźniki produktu:</u> • Długość modernizowanych dróg gminnych • Długość wybudowanych utwardzonych poboczy <u>Wskaźniki rezultatu:</u> • Średni czas przejazdu między dwoma punktami sieci • Nośność wybudowanego obiektu (drogi/mostu)
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	• Protokół odbioru • Dokumentacja powykonawcza

Zadanie III 4

TYTUŁ ZADANIA	Przebudowa drogi gminnej nr 108206E Charbice Dolne - Czołczyn
CAŁKOWITY KOSZT	300.000 PLN
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	RPO WŁ – 85 % kosztów Budżet Gminy – 15 % kosztów
HARMONOGRAM REALIZACJI	Lata 2007 – 2013
OCZEKIWANE REZULTATY – WSKAŹNIKI	<u>Wskaźniki produktu:</u> • Długość modernizowanych dróg gminnych • Długość wybudowanych utwardzonych poboczy <u>Wskaźniki rezultatu:</u> • Średni czas przejazdu między dwoma punktami sieci • Nośność wybudowanego obiektu (drogi/mostu)
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	• Protokół odbioru • Dokumentacja powykonawcza

Zadanie III5

TYTUŁ ZADANIA	Przebudowa drogi gminnej nr 108205E Jerwonice granice gminy Wodzierady - Kwiatkowice
CAŁKOWITY KOSZT	300.000 PLN
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	RPO WŁ – 85 % kosztów Budżet Gminy – 15 % kosztów
HARMONOGRAM REALIZACJI	Lata 2007 – 2013
OCZEKIWANE REZULTATY – WSKAŹNIKI	<u>Wskaźniki produktu:</u> • Długość zmodernizowanych dróg gminnych • Długość wybudowanych utwardzonych poboczy <u>Wskaźniki rezultatu:</u> • Średni czas przejazdu między dwoma punktami sieci • Nośność wybudowanego obiektu (drogi/mostu) • Protokół odbioru • Dokumentacja powykonawcza
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	

Zadanie III6

TYTUŁ ZADANIA	Przebudowa drogi gminnej nr 108209E Jeziorko- granice gminy Zadzim - Małyń
CAŁKOWITY KOSZT	200.000 PLN
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	RPO WŁ – 85 % kosztów Budżet Gminy – 15 % kosztów
HARMONOGRAM REALIZACJI	Lata 2007 – 2013
OCZEKIWANE REZULTATY – WSKAŹNIKI	<u>Wskaźniki produktu:</u> • Długość modernizowanych dróg gminnych • Długość wybudowanych utwardzonych poboczy <u>Wskaźniki rezultatu:</u> • Średni czas przejazdu między dwoma punktami sieci • Nośność wybudowanego obiektu (drogi/mostu) • Protokół odbioru • Dokumentacja powykonawcza
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	

Zadanie III7

TYTUŁ ZADANIA	Przebudowa drogi gminnej nr 108204E Babiczki- granice miasta Konstantynów Łódzki
CAŁKOWITY KOSZT	300.000 PLN
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	RPO WŁ – 85 % kosztów Budżet Gminy – 15 % kosztów
HARMONOGRAM REALIZACJI	Lata 2010 – 2013
OCZEKIWANE REZULTATY – WSKAŹNIKI	<u>Wskaźniki produktu:</u> • Długość modernizowanych dróg gminnych • Długość wybudowanych utwardzonych poboczy <u>Wskaźniki rezultatu:</u> • Średni czas przejazdu między dwoma punktami sieci • Nośność wybudowanego obiektu (drogi/mostu) • Protokół odbioru • Dokumentacja powykonawcza
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	

Zadanie III8

TYTUŁ ZADANIA	Przebudowa drogi gminnej nr 108203E Stanisławów Stary- Babice Duże- Babice Małe -Kazimierz
CAŁKOWITY KOSZT	300.000 PLN
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	RPO WŁ – 85 % kosztów Budżet Gminy – 15 % kosztów
HARMONOGRAM REALIZACJI	Lata 2010 – 2013
OCZEKIWANE REZULTATY – WSKAŹNIKI	<u>Wskaźniki produktu:</u> • Długość modernizowanych dróg gminnych • Długość wybudowanych utwardzonych poboczy <u>Wskaźniki rezultatu:</u> • Średni czas przejazdu między dwoma punktami sieci • Nośność wybudowanego obiektu (drogi/mostu) • Protokół odbioru • Dokumentacja powykonawcza
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	

Zadanie III9

TYTUŁ ZADANIA	Przebudowa drogi gminnej nr 120003E Zgniłe Błoto- granice gminy Aleksandrów Łódzki - Zdziechów Nowy – Albertów - Malanów
CAŁKOWITY KOSZT	300.000 PLN
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	RPO WŁ – 85 % kosztów Budżet Gminy – 15 % kosztów
HARMONOGRAM REALIZACJI	Lata 2007– 2013
OCZEKIWANE REZULTATY – WSKAŹNIKI	<u>Wskaźniki produktu:</u> • Długość modernizowanych dróg gminnych • Długość wybudowanych utwardzonych poboczy <u>Wskaźniki rezultatu:</u> • Średni czas przejazdu między dwoma punktami sieci • Nośność wybudowanego obiektu (drogi/mostu) • Protokół odbioru • Dokumentacja powykonawcza
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	

Zadanie III10

TYTUŁ ZADANIA	Przebudowa drogi gminnej nr 108201E Trupianka – Orzechów - Charbice Górne
CAŁKOWITY KOSZT	300.000 PLN
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	RPO WŁ – 85 % kosztów Budżet Gminy – 15 % kosztów
HARMONOGRAM REALIZACJI	Lata 2007 – 2013
OCZEKIWANE REZULTATY – WSKAŹNIKI	<u>Wskaźniki produktu:</u> • Długość modernizowanych dróg gminnych • Długość wybudowanych utwardzonych poboczy <u>Wskaźniki rezultatu:</u> • Średni czas przejazdu między dwoma punktami sieci • Nośność wybudowanego obiektu (drogi/mostu) • Protokół odbioru • Dokumentacja powykonawcza
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	

Zadanie III11

TYTUŁ ZADANIA	Przebudowa drogi gminnej nr 108202E Franciszków –Szydłów
CAŁKOWITY KOSZT	300.000 PLN
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	RPO WŁ – 85 % kosztów Budżet Gminy – 15 % kosztów
HARMONOGRAM REALIZACJI	Lata 2007 – 2013
OCZEKIWANE REZULTATY – WSKAŹNIKI	<u>Wskaźniki produktu:</u> • Długość modernizowanych dróg gminnych • Długość wybudowanych utwardzonych poboczy <u>Wskaźniki rezultatu:</u> • Średni czas przejazdu między dwoma punktami sieci • Nośność wybudowanego obiektu (drogi/mostu)
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	• Protokół odbioru • Dokumentacja powykonawcza

Zadanie III12

TYTUŁ ZADANIA	Przebudowa drogi gminnej nr 111057E Zdrzychów- granice gminy Dalików – Mianów-Zadzim
CAŁKOWITY KOSZT	200.000 PLN
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	RPO WŁ – 85 % kosztów Budżet Gminy – 15 % kosztów
HARMONOGRAM REALIZACJI	Lata 2007 – 2013
OCZEKIWANE REZULTATY – WSKAŹNIKI	<u>Wskaźniki produktu:</u> • Długość modernizowanych dróg gminnych • Długość wybudowanych utwardzonych poboczy <u>Wskaźniki rezultatu:</u> • Średni czas przejazdu między dwoma punktami sieci • Nośność wybudowanego obiektu (drogi/mostu)
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	• Protokół odbioru • Dokumentacja powykonawcza

Zadanie III13

TYTUŁ ZADANIA	Przebudowa drogi gminnej Zalew – Legendzin (Prusinowiczki)
CAŁKOWITY KOSZT	180.000 PLN
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	RPO WŁ – 85 % kosztów Budżet Gminy – 15 % kosztów
HARMONOGRAM REALIZACJI	Lata 2007 – 2013
OCZEKIWANE REZULTATY – WSKAŹNIKI	<u>Wskaźniki produktu:</u> • Długość modernizowanych dróg gminnych • Długość wybudowanych utwardzonych poboczy <u>Wskaźniki rezultatu:</u> • Średni czas przejazdu między dwoma punktami sieci • Nośność wybudowanego obiektu (drogi/mostu)
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	• Protokół odbioru • Dokumentacja powykonawcza

Zadanie III14

TYTUŁ ZADANIA	Przebudowa ulicy Wiejskiej we Wrzącej
CAŁKOWITY KOSZT	300.000 PLN
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	RPO WŁ – 85 % kosztów Budżet Gminy – 15 % kosztów
HARMONOGRAM REALIZACJI	Lata 2007 – 2013
OCZEKIWANE REZULTATY – WSKAŹNIKI	<u>Wskaźniki produktu:</u> • Długość modernizowanych dróg gminnych • Długość wybudowanych utwardzonych poboczy <u>Wskaźniki rezultatu:</u> • Średni czas przejazdu między dwoma punktami sieci • Nośność wybudowanego obiektu (drogi/mostu)
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	• Protokół odbioru • Dokumentacja powykonawcza

Zadanie III15

TYTUŁ ZADANIA	Przebudowa odcinka ulicy Przełajowej we Wrzącej
CAŁKOWITY KOSZT ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	180.000 PLN RPO WŁ – 85 % kosztów Budżet Gminy – 15 % kosztów
HARMONOGRAM REALIZACJI OCZEKIWANE REZULTATY – WSKAŹNIKI	Lata 2007 – 2013 <u>Wskaźniki produktu:</u> • Długość modernizowanych dróg gminnych • Długość wybudowanych utwardzonych poboczy <u>Wskaźniki rezultatu:</u> • Średni czas przejazdu między dwoma punktami sieci • Nośność wybudowanego obiektu (drogi/mostu)
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	• Protokół odbioru • Dokumentacja powykonawcza

Zadanie III16

TYTUŁ ZADANIA	Przebudowa odcinka drogi gminnej w Żabicach
CAŁKOWITY KOSZT ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	180.000 PLN RPO WŁ – 85 % kosztów Budżet Gminy – 15 % kosztów
HARMONOGRAM REALIZACJI OCZEKIWANE REZULTATY – WSKAŹNIKI	Lata 2007 – 2013 <u>Wskaźniki produktu:</u> • Długość modernizowanych dróg gminnych • Długość wybudowanych utwardzonych poboczy <u>Wskaźniki rezultatu:</u> • Średni czas przejazdu między dwoma punktami sieci • Nośność wybudowanego obiektu (drogi/mostu)
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	• Protokół odbioru • Dokumentacja powykonawcza

Zadanie III17

TYTUŁ ZADANIA	Przebudowa odcinka drogi gminnej nr 111055E Fułki – granice gminy Dalików – Mianów
CAŁKOWITY KOSZT ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	100.000 PLN RPO WŁ – 85 % kosztów Budżet Gminy – 15 % kosztów
HARMONOGRAM REALIZACJI OCZEKIWANE REZULTATY – WSKAŹNIKI	Lata 2007 – 2013 <u>Wskaźniki produktu:</u> • Długość modernizowanych dróg gminnych • Długość wybudowanych utwardzonych poboczy <u>Wskaźniki rezultatu:</u> • Średni czas przejazdu między dwoma punktami sieci • Nośność wybudowanego obiektu (drogi/mostu)
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	• Protokół odbioru • Dokumentacja powykonawcza

Zadanie III18

TYTUŁ ZADANIA	Przebudowa odcinka drogi gminnej nr 111058E (Madaje Stare) – granice gminy Dalików - Orzechów
CAŁKOWITY KOSZT ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	350.000 PLN RPO WŁ – 85 % kosztów Budżet Gminy – 15 % kosztów
HARMONOGRAM REALIZACJI OCZEKIWANE REZULTATY – WSKAŹNIKI	Lata 2007 – 2013 <u>Wskaźniki produktu:</u> • Długość modernizowanych dróg gminnych • Długość wybudowanych utwardzonych poboczy <u>Wskaźniki rezultatu:</u> • Średni czas przejazdu między dwoma punktami sieci • Nośność wybudowanego obiektu (drogi/mostu)
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	• Protokół odbioru • Dokumentacja powykonawcza

Zadanie IV1

TYTUŁ ZADANIA	Przebudowa drogi gminnej nr 108207E Czołczyn - Antoniew
CAŁKOWITY KOSZT	300.000 PLN
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	RPO WŁ – 85 % kosztów Budżet Gminy – 15 % kosztów
HARMONOGRAM REALIZACJI	Lata 2007 – 2013
OCZEKIWANE REZULTATY – WSKAŹNIKI	<u>Wskaźniki produktu:</u> • Długość modernizowanych dróg gminnych • Długość wybudowanych utwardzonych poboczy <u>Wskaźniki rezultatu:</u> • Średni czas przejazdu między dwoma punktami sieci • Nośność wybudowanego obiektu (drogi/mostu) • Protokół odbioru • Dokumentacja powykonawcza
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	

Zadanie IV2

TYTUŁ ZADANIA	Przebudowa drogi gminnej Mirosławie - Babice
CAŁKOWITY KOSZT	300.000 PLN
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	RPO WŁ – 85 % kosztów Budżet Gminy – 15 % kosztów
HARMONOGRAM REALIZACJI	Lata 2007 – 2013
OCZEKIWANE REZULTATY – WSKAŹNIKI	<u>Wskaźniki produktu:</u> • Długość modernizowanych dróg gminnych • Długość wybudowanych utwardzonych poboczy <u>Wskaźniki rezultatu:</u> • Średni czas przejazdu między dwoma punktami sieci • Nośność wybudowanego obiektu (drogi/mostu) • Protokół odbioru • Dokumentacja powykonawcza
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	

Zadanie IV3

TYTUŁ ZADANIA	Przebudowa drogi gminnej Mirosławie - Behcice
CAŁKOWITY KOSZT	300.000 PLN
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	RPO WŁ – 85 % kosztów Budżet Gminy – 15 % kosztów
HARMONOGRAM REALIZACJI	Lata 2007 – 2013
OCZEKIWANE REZULTATY – WSKAŹNIKI	<u>Wskaźniki produktu:</u> • Długość modernizowanych dróg gminnych • Długość wybudowanych utwardzonych poboczy <u>Wskaźniki rezultatu:</u> • Średni czas przejazdu między dwoma punktami sieci • Nośność wybudowanego obiektu (drogi/mostu)
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	• Protokół odbioru • Dokumentacja powykonawcza

Zadanie IV4

TYTUŁ ZADANIA	Przebudowa drogi gminnej Mirosławie przez wieś
CAŁKOWITY KOSZT	250.000 PLN
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	RPO WŁ – 85 % kosztów Budżet Gminy – 15 % kosztów
HARMONOGRAM REALIZACJI	Lata 2007 – 2013
OCZEKIWANE REZULTATY – WSKAŹNIKI	<u>Wskaźniki produktu:</u> • Długość modernizowanych dróg gminnych • Długość wybudowanych utwardzonych poboczy <u>Wskaźniki rezultatu:</u> • Średni czas przejazdu między dwoma punktami sieci • Nośność wybudowanego obiektu (drogi/mostu)
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	• Protokół odbioru • Dokumentacja powykonawcza

Zadanie IV5

TYTUŁ ZADANIA	Przebudowa drogi gminnej Antoniew - Zacisze
CAŁKOWITY KOSZT	250.000 PLN
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	RPO WŁ – 85 % kosztów Budżet Gminy – 15 % kosztów
HARMONOGRAM REALIZACJI	Lata 2007 – 2013
OCZEKIWANE REZULTATY – WSKAŹNIKI	<u>Wskaźniki produktu:</u> • Długość modernizowanych dróg gminnych • Długość wybudowanych utwardzonych poboczy <u>Wskaźniki rezultatu:</u> • Średni czas przejazdu między dwoma punktami sieci • Nośność wybudowanego obiektu (drogi/mostu) • Protokół odbioru • Dokumentacja powykonawcza
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	

Zadanie V

TYTUŁ ZADANIA	Poprawa lokalnych połączeń drogowych na terenie gminy Lutomiersk w następujących miejscowościach: Albertów, Babice, Behcice, Behcice Kol. Charbice Dolne, Charbice Górne Dziektarzew, Florentynów, Florentynów - Behcice, Franciszków, Kazimierz, Lutomiersk, Malanów, Mikołajewice i Mikołajewice Kolonia, Mirosławice, Prusinowice, Prusinowice – Florentynów, Puczniew, Stanisławów Stary, Szydłów – Szydłówek, Wrząca, Zalew., Zdziechów, Żurawieniec
CAŁKOWITY KOSZT	2.000.000 PLN
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	RPO WŁ – 85 % kosztów Budżet Gminy – 15 % kosztów
HARMONOGRAM REALIZACJI	Lata 2007 – 2013
OCZEKIWANE REZULTATY – WSKAŹNIKI	<u>Wskaźniki produktu:</u> • Długość modernizowanych dróg gminnych • Długość wybudowanych utwardzonych poboczy <u>Wskaźniki rezultatu:</u> • Średni czas przejazdu między dwoma punktami sieci • Nośność wybudowanego obiektu

SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	(drogi/mostu)
	• Protokół odbioru • Dokumentacja powykonawcza

Zadanie VI

TYTUŁ ZADANIA	Przebudowa ulic wewnątrzsiedlowych w Lutomiersku
CAŁKOWITY KOSZT	1.500.000 PLN
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	RPO WŁ – 85 % kosztów Budżet Gminy – 15 % kosztów
HARMONOGRAM REALIZACJI	Lata 2007 – 2013
OCZEKIWANE REZULTATY – WSKAŹNIKI	<u>Wskaźniki produktu:</u> • Długość modernizowanych dróg gminnych • Długość wybudowanych utwardzonych poboczy <u>Wskaźniki rezultatu:</u> • Średni czas przejazdu między dwoma punktami sieci • Nośność wybudowanego obiektu (drogi/mostu)
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	• Protokół odbioru • Dokumentacja powykonawcza

Zadanie VII

TYTUŁ ZADANIA	Przebudowa ulic wewnątrzsiedlowych w Kazimierzu
CAŁKOWITY KOSZT	1.500.000 PLN
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	RPO WŁ – 85 % kosztów Budżet Gminy – 15 % kosztów
HARMONOGRAM REALIZACJI	Lata 2007 – 2013
OCZEKIWANE REZULTATY – WSKAŹNIKI	<u>Wskaźniki produktu:</u> • Długość modernizowanych dróg gminnych • Długość wybudowanych utwardzonych poboczy <u>Wskaźniki rezultatu:</u> • Średni czas przejazdu między dwoma punktami sieci • Nośność wybudowanego obiektu (drogi/mostu)
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	• Protokół odbioru • Dokumentacja powykonawcza

Zadanie VIII

TYTUŁ ZADANIA	Przebudowa odcinka ulicy Szkolnej w Kazimierzu
CAŁKOWITY KOSZT	300.000PLN
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	RPO WŁ – 85 % kosztów Budżet Gminy – 15 % kosztów
HARMONOGRAM REALIZACJI	Lata 2007 – 2013
OCZEKIWANE REZULTATY – WSKAŹNIKI	<u>Wskaźniki produktu:</u> • Długość modernizowanych dróg gminnych • Długość wybudowanych utwardzonych poboczy <u>Wskaźniki rezultatu:</u> • Średni czas przejazdu między dwoma punktami sieci • Nośność wybudowanego obiektu (drogi/mostu) • Protokół odbioru • Dokumentacja powykonawcza
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	

Zadanie IX

TYTUŁ ZADANIA	Przebudowa odcinka ulicy Sikorskiego we Wrzącej
CAŁKOWITY KOSZT	198.000 PLN
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	RPO WŁ – 85 % kosztów Budżet Gminy – 15 % kosztów
HARMONOGRAM REALIZACJI	Lata 2007 – 2013
OCZEKIWANE REZULTATY – WSKAŹNIKI	<u>Wskaźniki produktu:</u> • Długość modernizowanych dróg gminnych • Długość wybudowanych utwardzonych poboczy <u>Wskaźniki rezultatu:</u> • Średni czas przejazdu między dwoma punktami sieci • Nośność wybudowanego obiektu (drogi/mostu) • Protokół odbioru • Dokumentacja powykonawcza
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	

Zadanie X

TYTUŁ ZADANIA	Przebudowa odcinka ulicy Kwiatowej w Lutomiersku i odcinka ulicy Przełajowej we Wrzącej
CAŁKOWITY KOSZT	275.000 PLN
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	RPO WŁ – 85 % kosztów Budżet Gminy – 15 % kosztów
HARMONOGRAM REALIZACJI	Lata 2007 – 2013
OCZEKIWANE REZULTATY – WSKAŹNIKI	<u>Wskaźniki produktu:</u> • Długość modernizowanych dróg gminnych • Długość wybudowanych utwardzonych poboczy <u>Wskaźniki rezultatu:</u> • Średni czas przejazdu między dwoma punktami sieci • Nośność wybudowanego obiektu (drogi/mostu) • Protokół odbioru • Dokumentacja powykonawcza
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	

Zadanie XI

TYTUŁ ZADANIA	Przebudowa drogi gminnej w Charbicach Dolnych
CAŁKOWITY KOSZT	250.000 PLN
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	RPO WŁ – 85 % kosztów Budżet Gminy – 15 % kosztów
HARMONOGRAM REALIZACJI	Lata 2007 – 2013
OCZEKIWANE REZULTATY – WSKAŹNIKI	<u>Wskaźniki produktu:</u> • Długość modernizowanych dróg gminnych • Długość wybudowanych utwardzonych poboczy <u>Wskaźniki rezultatu:</u> • Średni czas przejazdu między dwoma punktami sieci • Nośność wybudowanego obiektu (drogi/mostu) • Protokół odbioru • Dokumentacja powykonawcza
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	

Zadanie XII

TYTUŁ ZADANIA	Budowa ścieżek rowerowych na terenie gminy Lutomiersk
CAŁKOWITY KOSZT	300.000 PLN
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	RPO WŁ – 85 % kosztów Budżet Gminy – 15 % kosztów
HARMONOGRAM REALIZACJI	Lata 2007 – 2013
OCZEKIWANE REZULTATY – WSKAŹNIKI	<u>Wskaźniki produktu:</u> • Długość wybudowanych ścieżek rowerowych <u>Wskaźniki rezultatu:</u> • Liczba nowych ofert programowych w zakresie kultury i turystyki • Liczba nowych miejsc pracy powstała w wyniku realizacji projektów turystycznych i kulturalnych • Liczba osób korzystających z nowej lokalnej bazy kulturalnej i turystycznej
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	• Protokół odbioru • Dokumentacja powykonawcza

Zadanie XIII

TYTUŁ ZADANIA	Rozbudowa oświetlenia ulicznego przy drogach gminnych
CAŁKOWITY KOSZT	200.000 PLN
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	RPO WŁ – 85 % kosztów Budżet Gminy – 15 % kosztów
HARMONOGRAM REALIZACJI	Lata 2007 – 2013
OCZEKIWANE REZULTATY – WSKAŹNIKI	<u>Wskaźniki produktu:</u> • Liczba wybudowanych/zmodernizowanych punktów oświetleniowych <u>Wskaźniki rezultatu:</u> • Liczba osób korzystających z oświetlonych odcinków drogi
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	• Protokół odbioru • Dokumentacja powykonawcza

Zadanie XIV

TYTUŁ ZADANIA	Budowa oczyszczalni ścieków i sieci kanalizacyjnej wraz z przyłączami na terenie gm. Lutomiersk - I etap budowa oczyszczalni ścieków w Lutomiersku i sieci kanalizacji sanitarnej z przyłączami w Lutomiersku i Wrzącej
CAŁKOWITY KOSZT ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	8.500.000,00 PLN RPO WŁ – 85 % kosztów Budżet Gminy – 15 % kosztów
HARMONOGRAM REALIZACJI OCZEKIWANE REZULTATY – WSKAŹNIKI	Lata 2012 – 2013 <u>Wskaźniki produktu:</u> • Długość wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej; • Liczba wybudowanych oczyszczalni ścieków <u>Wskaźniki rezultatu:</u> • Liczba osób korzystających z kanalizacji • Liczba gospodarstw domowych/budynków obsługiwanych przez oczyszczalnię ścieków
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	• Protokół odbioru • Dokumentacja powykonawcza

Zadanie XV

TYTUŁ ZADANIA	Modernizacja i przebudowa budynku gminnego przy ul. Dąbrowskiego 21 w Lutomiersku z przeznaczeniem na Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej
CAŁKOWITY KOSZT ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	1.000.000 PLN RPO WŁ – 85 % kosztów Budżet Gminy – 15 % kosztów
HARMONOGRAM REALIZACJI OCZEKIWANE REZULTATY – WSKAŹNIKI	Lata 2007 – 2013 <u>Wskaźniki produktu:</u> • Powierzchnia zmodernizowanego obiektu <u>Wskaźniki rezultatu:</u> • Poprawa warunków użytkowania
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	• Protokół odbioru • Dokumentacja powykonawcza

Zadanie XVI

TYTUŁ ZADANIA	Poprawa bezpieczeństwa i ochrony zdrowia mieszkańców gminy - wyposażenie gminnych jednostek OSP w Kazimierzu i Szydłowie – zakup średnich samochodów pożarniczych
CAŁKOWITY KOSZT	1.000.000 PLN
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	RPO WŁ – 85 % kosztów Budżet Gminy – 15 % kosztów
HARMONOGRAM REALIZACJI	Lata 2007 – 2013
OCZEKIWANE REZULTATY – WSKAŹNIKI	<u>Wskaźniki produktu:</u> - Ilość średnich samochodów pożarniczych <u>Wskaźniki rezultatu:</u> - Zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	- Protokół odbioru - Dokumentacja powykonawcza

Zadanie XVII

TYTUŁ ZADANIA	Budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Lutomierniku
CAŁKOWITY KOSZT	2.500.000 PLN
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	RPO WŁ – 85 % kosztów Budżet Gminy – 15 % kosztów
HARMONOGRAM REALIZACJI	Lata 2007 – 2013
OCZEKIWANE REZULTATY – WSKAŹNIKI	<u>Wskaźniki produktu:</u> - powierzchnia wybudowanej sali gimnastycznej - powierzchnia boiska w sali gimnastycznej - powierzchnia użytkowa sali gimnastycznej - kubatura sali gimnastycznej - liczba miejsc dla publiczności <u>Wskaźniki rezultatu:</u> - liczba uczniów korzystających z sali gimnastycznej - liczba osób korzystających z sali gimnastycznej - liczba nowych ofert programowych w zakresie kultury fizycznej - Liczba nowych miejsc pracy powstała w wyniku realizacji projektów z zakresu infrastruktury sportowej
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	- Protokół odbioru - Dokumentacja powykonawcza

Zadanie XVIII

TYTUŁ ZADANIA	Modernizacja ujęcia wody w Szydłowie
CAŁKOWITY KOSZT	1.000.000 PLN
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	RPO WŁ – 85 % kosztów Budżet Gminy – 15 % kosztów
HARMONOGRAM REALIZACJI	Lata 2007 – 2013
OCZEKIWANE REZULTATY – WSKAŹNIKI	<u>Wskaźniki produktu:</u> - Liczba wybudowanych / zmodernizowanych stacji uzdatniania <u>Wskaźniki rezultatu:</u> - Liczba gospodarstw domowych /budynków obsługiwanych przez stację uzdatniania wody - Powierzchnia terenów inwestycyjnych objęta działaniem stacji uzdatniania wody
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	- Protokół odbioru - Dokumentacja powykonawcza

Zadanie XIX

TYTUŁ ZADANIA	Modernizacja ujęcia wody w Prusinowicach
CAŁKOWITY KOSZT	150.000 PLN
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	RPO WŁ – 85 % kosztów Budżet Gminy – 15 % kosztów
HARMONOGRAM REALIZACJI	Lata 2007 – 2013
OCZEKIWANE REZULTATY – WSKAŹNIKI	<u>Wskaźniki produktu:</u> - Liczba wybudowanych / zmodernizowanych stacji uzdatniania <u>Wskaźniki rezultatu:</u> - Liczba gospodarstw domowych /budynków obsługiwanych przez stację uzdatniania wody - Powierzchnia terenów inwestycyjnych objęta działaniem stacji uzdatniania wody
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	- Protokół odbioru - Dokumentacja powykonawcza

Zadanie XX

TYTUŁ ZADANIA	Rozbudowa bazy sportowej przy Szkołach Podstawowych w Kazimierzu i w Szydłowie
CAŁKOWITY KOSZT	300.000 PLN
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	RPO WŁ – 85 % kosztów Budżet Gminy – 15 % kosztów
HARMONOGRAM REALIZACJI	Lata 2007 – 2013
OCZEKIWANE REZULTATY – WSKAŹNIKI	<u>Wskaźniki produktu:</u> • liczba wybudowanych/ zmodernizowanych obiektów infrastruktury społecznej • powierzchnia boiska piłkarskiego • długość bieżni okrężnej • długość bieżni prostej • liczba miejsc dla publiczności <u>Wskaźniki rezultatu:</u> • liczba osób korzystających ze zmodernizowanego obiektu (mieszkańców gminy) • liczba nowych ofert programowych w zakresie kultury fizycznej • Liczba nowych miejsc pracy powstała w wyniku realizacji projektów z zakresu infrastruktury sportowej
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	• Protokół odbioru • Dokumentacja powykonawcza

Zadanie XXI

TYTUŁ ZADANIA	Rozbudowa stadionu sportowego wraz z zapleczem w Lutomiersku
CAŁKOWITY KOSZT	500.000 PLN
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	RPO WŁ – 85 % kosztów Budżet Gminy – 15 % kosztów
HARMONOGRAM REALIZACJI	Lata 2007 – 2013
OCZEKIWANE REZULTATY – WSKAŹNIKI	<u>Wskaźniki produktu:</u> • liczba wybudowanych/ zmodernizowanych obiektów infrastruktury społecznej • powierzchnia boiska piłkarskiego • długość bieżni okrężnej • długość bieżni prostej • liczba miejsc dla publiczności <u>Wskaźniki rezultatu:</u> • liczba osób korzystających ze zmodernizowanego obiektu (mieszkańców

SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW

- gminy)
- liczba nowych ofert programowych w zakresie kultury fizycznej
- Liczba nowych miejsc pracy powstała w wyniku realizacji projektów z zakresu infrastruktury sportowej
- Protokół odbioru
- Dokumentacja powykonawcza

Zadanie XXII

TYTUŁ ZADANIA	Remont budynku GOK w Lutomiersku wraz z przebudową otoczeniem
CAŁKOWITY KOSZT	500.000 PLN
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	PROW – 75 % kosztów Budżet Gminy – 25 % kosztów
HARMONOGRAM REALIZACJI	Lata 2007 – 2013
OCZEKIWANE REZULTATY – WSKAŹNIKI	<u>Wskaźniki produktu:</u> • powierzchnia zmodernizowanego budynku <u>Wskaźniki rezultatu:</u> • liczba osób korzystających z budynku GOK
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	• Protokół odbioru • Dokumentacja powykonawcza

Realizacja wyżej wymienionych zadań przebiegać będzie przy udziale środków budżetowych gminy, środków z budżetu państwa, oraz z uwzględnieniem współfinansowania ze środków Unii Europejskiej. Wysokość nakładów na realizację poszczególnych zadań na lata 2007-2013 nie została jeszcze oszacowana. Zadania będą realizowane zgodnie z uwarunkowaniami zagospodarowania przestrzennego gminy.

V. POWIĄZANIE PROJEKTÓW Z INNYMI DZIAŁANAMI, REALIZOWANYMI NA TERENIE GMINY/POWIATU/WOJEWÓDZTWA

5.1. Powiązanie Planu Rozwoju Lokalnego z innymi dokumentami

Plan Rozwoju Lokalnego gminy Lutomiersk na lata 2007–2013 jest kontynuacją dotychczasowych inwestycji i polityki rozwoju gminy, realizowanych przez samorząd. Plan nawiązuje do innych dokumentów wyznaczających politykę rozwojową gminy, takich jak:

- Studium Uwarunkowań i Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Lutomiersk
- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Lutomiersk
- Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Lutomiersk
- Projekt założeń do Planu Zaopatrzenia w Ciepło, Energię Elektryczną i Paliwa gazowe Gminy Lutomiersk
- Wieloletni Plan Inwestycyjny Gminy Lutomiersk
- Plan Rozwoju Lokalnego na lata 2004 - 2006

Podjęte przez samorząd zadania były także zawsze zgodne z inwestycjami realizowanymi przez samorząd powiatowy i przyczyniały się także do wypełniania postulatów zawartych w strategii województwa łódzkiego.

Plan Rozwoju Lokalnego gminy Lutomiersk wpisuje się w priorytetowe dla rozwoju regionu łódzkiego działania podejmowane w ramach trzech najważniejszych stref strategicznych ujętych w Regionalnym Program Operacyjnym Województwa Łódzkiego, tj.:

I. Wzrost ogólnego poziomu cywilizacyjnego województwa

Priorytetowe kierunki działań:

- Podniesienie poziomu wykształcenia i rozwój kulturowy mieszkańców,
- Podniesienie jakości życia i stanu zdrowotności mieszkańców,
- Uporządkowanie gospodarki przestrzennej.

II. Poprawa pozycji konkurencyjnej gospodarki województwa

Priorytetowe kierunki działań:

- Zwiększenie dostępności regionu poprzez rozwój infrastruktury transportowej i informacyjnej,
- Tworzenie nowoczesnej bazy gospodarczej,
- Stymulowanie wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich regionu,

- Tworzenie, w kraju i zagranicą, wizerunku regionu przyjaznego i atrakcyjnego do zamieszkania, inwestowania i współpracy

III. Stworzenie rzeczywistego regionu społeczno-ekonomicznego posiadającego własną podmiotowość kulturową i gospodarczą

Priorytetowe kierunki działań:

- Wspomaganie i promowanie różnych form edukacji regionalnej dzieci, młodzieży i dorosłych,
- Inicjowanie i wspomaganie rozwoju różnych form i przejawów kultury regionalnej oraz ruchów regionalistycznych,
- Stymulowanie przemian w sieci osadniczej województwa, polegających na wzroście roli miast w organizacji funkcjonalno-przestrzennej regionu.

5.2. Zgodność planowanych do realizacji w latach 2007–2013 zadań z priorytetami Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Łódzkiego

Celem Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Łódzkiego, Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich jest tworzenie warunków wzrostu konkurencyjności regionów oraz przeciwdziałanie marginalizacji niektórych obszarów w taki sposób, aby sprzyjać długofalowemu rozwojowi gospodarczemu kraju, jego spójności ekonomicznej, społecznej i terytorialnej oraz integracji z Unią Europejską. Plan Rozwoju Lokalnego ma przyczynić się zarówno do wzrostu konkurencyjności gminy Lutomiersk, oraz przeciwdziałać jej marginalizacji. Pojęcia te oznaczają:

- *Wzrost konkurencyjności* należy rozumieć jako oddziaływanie na zmiany struktury gospodarczej i poprawę sytuacji wszystkich regionów w Polsce względem regionów europejskich, w zakresie produktywności gospodarki, wydajności pracy, tworzenia i absorpcji innowacji, wykształcenia mieszkańców, dochodów ludności oraz ilości i jakości infrastruktury technicznej, a więc tych czynników, które decydują obecnie o sile gospodarek państw i regionów.
- *Przeciwdziałanie marginalizacji niektórych obszarów* należy rozumieć jako podjęcie działań interwencyjnych w ograniczonej liczbie i przestrzennie grupie obszarów: wiejskich, koncentracji przemysłów restrukturyzowanych oraz degradacji społeczno-ekonomicznej przestrzeni miejskiej, poprzemysłowej i powojkowej, o najmniejszych możliwościach rozwojowych oraz najtrudniejszej sytuacji społeczno-gospodarczej.

Realizacja strategicznego celu RPOWŁ sprzyjać będzie wzrostowi gospodarczemu, przekształceniom strukturalnym gminy, wzrostowi urbanizacji, zwiększeniu mobilności przestrzennej ludności oraz zwiększeniu poziomu wiedzy i dostępu do najnowocześniejszych technologii społeczeństwa i podmiotów gospodarczych. Osiągnięcie wyżej wymienionego celu odbywać się będzie poprzez realizację poszczególnych priorytetów i działań programu.

Zgłaszany do dofinansowania ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich projekt musi być zgodny z przynajmniej jednym z ich priorytetów i działań.

Projekty realizowane w gminie Lutomiersk w ramach Planu Rozwoju Lokalnego wpisują się w priorytety i działania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego. Będą one ważnym czynnikiem pobudzania rozwoju społeczno-gospodarczego na obszarze gminy, jak i powiatu pabianickiego oraz województwa łódzkiego. Dla samorządu gminy ważne są również możliwości finansowania inwestycji ze środków unijnych w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.

VI. OCZEKIWANE WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

Określenie wskaźników osiągnięć Planu Rozwoju Lokalnego jest niezbędnym warunkiem pozwalającym na prowadzenie obiektywnego monitoringu działań objętych Planem. Pozwoli również na precyzyjne ustalanie poziomu realizacji zarówno samego Planu, jak i poszczególnych, zapisanych w dokumencie projektów inwestycyjnych.

W oparciu o wskaźniki możliwe będzie także dokonanie całościowej oceny efektów, jakie przyniosła realizacja Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Lutomiersk po zakończeniu horyzontu czasowego określonego w dokumencie, czyli w roku 2013.

Zgodnie z zasadami doboru i pomiaru wskaźników funduszy strukturalnych wskaźniki osiągnięć Planu Rozwoju Lokalnego podzielone zostały na:

- wskaźniki produktu - Produkt – bezpośredni, materialny efekt realizacji przedsięwzięcia mierzony konkretnymi wielkościami;
- wskaźniki rezultatu - Rezultat – bezpośredni i natychmiastowy wpływ zrealizowanego projektu na otoczenie społeczno – ekonomiczne uzyskany natychmiast lub krótko po zakończeniu realizacji projektu.

Dla wymienionych w Planie Rozwoju Lokalnego zadań określone zostały następujące wskaźniki osiągnięć:

I.p.	WSKAŹNIKI PRODUKTU	Jednostka miary
1	Długość nowobudowanych dróg gminnych	km
2	Długość nowobudowanych dróg gminnych	km
3	Liczba nowych obiektów infrastruktury drogowej	szt.
4	Długość zmodernizowanych dróg gminnych	km
5	Długość wybudowanych utwardzonych poboczy	km
6	Liczba wybudowanych miejsc postojowych	szt.
7	Liczba wybudowanych zatok autobusowych	szt.
8	Długość wybudowanych chodników	km
9	Długość wybudowanych ciągów pieszo-rowerowych	km
10	Liczba wybudowanych punktów oświetleniowych	szt.
11	Liczba wybudowanych przejść dla pieszych	szt.
12	Liczba zmodernizowanych obiektów infrastruktury drogowej	szt.
13	Długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej	km
14	Długość wybudowanej sieci kanalizacji deszczowej	km
15	Długość wybudowanych/zmodernizowanych przyłączy (przykanalików)	km
16	Liczba wybudowanych/zmodernizowanych przyłączy (przykanalików)	szt.

17	Liczba wybudowanych stacji uzdatniania wody	szt.
18	Liczba wybudowanych oczyszczalni ścieków	szt.
19	Powierzchnia zmodernizowanych/wyremontowanych obiektów infrastruktury edukacyjnej	m ²
20	Powierzchnia zmodernizowanych/wyremontowanych sal gimnastycznych	m ²

I.p.	WSKAŹNIKI REZULTATU	Jednostka miary
1	Powierzchnia terenów inwestycyjnych, które stały się dostępne w wyniku realizacji projektów	ha
2	Średni czas przejazdu między dwoma punktami sieci	min
3	Nośność zmodernizowanych dróg	kN/oś
4	Przepustowość odciążonych dróg zdefiniowanych przez beneficjenta	%
5	Liczba gospodarstw domowych/budynków podłączonych do sieci wodociągowej	szt.
6	Długość sieci wodociągowej na terenie gminy	km
7	Powierzchnia terenów inwestycyjnych z dostępem do sieci wodociągowej	ha
8	Liczba gospodarstw domowych/budynków podłączonych do sieci kanalizacji sanitarnej	szt.
9	Długość sieci kanalizacji sanitarnej na terenie gminy	km
10	Powierzchnia terenów inwestycyjnych z dostępem do sieci kanalizacji sanitarnej	ha
11	Liczba gospodarstw domowych/budynków obsługiwanych przez stację uzdatniania wody	szt.
12	Powierzchnia terenów inwestycyjnych objęta działaniem stacji uzdatniania wody	ha
13	Liczba gospodarstw domowych/budynków obsługiwanych przez oczyszczalnię ścieków	szt.
14	Powierzchnia terenów inwestycyjnych objęta działaniem oczyszczalni ścieków	ha
15	Wykorzystywana moc przerobowa wybudowanej oczyszczalni ścieków	m ³ /doba
16	Przepustowość wybudowanej oczyszczalni ścieków	m ³ /doba
17	Ilość nieoczyszczonych ścieków	m ³ /doba
18	Wartość fizykochemiczna oczyszczanych ścieków bezpośrednio po zakończeniu projektu	mg/l

VII. PLAN FINANSOWY NA LATA 2007-2013

Dochody budżetowe gminy Lutomiersk osiągną w roku 2007 kwotę: 12.526.155,00 zł.

Źródła finansowania planu rozwoju lokalnego w latach 2007-2013 w gminie Lutomiersk::

1. Budżet gminy:	4.396.950,00 PLN
2. Środki z budżetu państwa:	2.781.300,00 PLN
3. Środki Unii Europejskiej:	21.534.750,00 PLN
suma:	28.713.000,00 PLN

Faktyczne nakłady na realizację inwestycji w gminie są większe niż własne możliwości finansowe gminy. Jest to spowodowane tym, że zaplanowane działania inwestycyjne są realizowane nie tylko ze środków własnych, ale w dużej mierze przy założeniu finansowania zewnętrznego w nadchodzących latach, przede wszystkim z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

W celu umożliwienia realizacji inwestycji planowanych w najbliższych latach konieczne będzie znalezienie dodatkowych środków na ich finansowanie. Niektóre inwestycje mają także szansę być sfinansowane z dotacji z budżetu państwa.

VIII. SYSTEM WDRAŻANIA PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Lutomiersk zostanie zatwierdzony i przyjęty do realizacji uchwałą Rady Gminy. Odpowiedzialność za wdrożenie Planu Rozwoju Lokalnego spoczywa na samorządzie gminy oraz innych jednostkach odpowiedzialnych za realizację poszczególnych zadań.

Bezpośrednim wdrożeniem Planu Rozwoju Lokalnego zajmą się pracownicy gminy, jednostek organizacyjnych gminy oraz jednostek współpracujących z gminą w realizacji zadań.

Realizatorzy zadań są odpowiedzialni za wybór bezpośrednich wykonawców inwestycji oraz dostawców usług i towarów a także za wykonanie zaplanowanych i finansowanych działań niezbędnych do osiągnięcia wyznaczonych celów. Podmioty te odpowiadają również za gromadzenie niezbędnej dokumentacji i danych pozwalających na pełną kontrolę sposobu realizacji projektu.

Podstawową zasadą, na której opierać się będzie zarządzanie lokalnym planem rozwoju jest zasada partnerstwa. Aby zapewnić udział społeczny zostaną przeprowadzone działania konsultacyjne i koordynacyjne nad programem z różnymi grupami społecznymi i środowiskiem gospodarczym.

W przypadku konieczności aktualizacji zadań do realizacji w gminie, wynikających z kierunków polityki rozwoju gminy lub z pojawienia się dodatkowych możliwości budżetowych, wszelkie uzupełnienia i zmiany będą ujęte w aneksach do Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Lutomiersk.

System wdrażania Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Lutomiersk jest ponadto realizowany w oparciu o system wdrażania pomocy strukturalnej Unii Europejskiej. Unia Europejska nakłada na państwa członkowskie – beneficjentów, korzystających ze środków finansowych funduszy strukturalnych – obowiązek przestrzegania zasad i procedur wspólnotowych, które zostały określone w Rozporządzeniu ramowym nr 1260/1999/WE z dnia 21 czerwca 1999 roku.

Instytucja Zarządzająca Planem Rozwoju Lokalnego

W gminie Lutomiersk powołano Zespół Zadaniowy ds. Rozwoju Lokalnego. Zadaniem członków zespołu jest współpraca w zakresie opracowania Planu Rozwoju Lokalnego oraz jego monitorowanie i przygotowanie raportów z jego realizacji w kolejnych latach.

Przy opracowaniu Planu Rozwoju Lokalnego zespół może korzystać z pomocy niezależnych ekspertów oraz innych osób nie będących pracownikami Urzędu Gminy w Lutomiersku.

Instytucja wdrażająca Plan Rozwoju Lokalnego

Urząd Gminy w Lutomiersku, jako instytucja wdrażająca Plan Rozwoju Lokalnego, jest odpowiedzialny za:

- kreowanie, przyjmowanie i składanie wniosków aplikacyjnych od instytucji podległych beneficjentom pomocy
- kontrolę formalną składanych wniosków, ich zgodności z procedurami i z zapisami w Planie Rozwoju Lokalnego
- ewentualne monitorowanie wdrażania poszczególnych projektów
- zapewnienie informowania o współfinansowaniu przez UE realizowanych projektów.

IX. SPOSOBY MONITOROWANIA, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ

System monitorowania Planu Rozwoju Lokalnego

Kluczowe znaczenie w monitorowaniu i stymulowaniu realizacji Planu Rozwoju Lokalnego posiada Wójt gminy Lutomiersk oraz Rada Gminy, których główną rolą będzie monitorowanie przebiegu realizacji zadań.

Odpowiedzialność za bieżące monitorowanie Planu Rozwoju Lokalnego spoczywać będzie na powołanym zarządzeniem Wójta Zespole Zadaniowym ds. Rozwoju Lokalnego Gminy oraz na osobach bezpośrednio odpowiedzialnych za realizację zadań lub merytorycznie nadzorujących realizację zadań. Monitorowanie będzie odbywało się w oparciu o wskaźniki zawarte w każdym ze złożonych projektów współfinansowanych ze środków funduszy strukturalnych.

Wójt gminy będzie przedkładał Radzie Gminy pisemne okresowe sprawozdania z przebiegu wdrażania Planu Rozwoju Lokalnego.

Procedury dotyczące uruchomienia i obiegu przepływów finansowych, mających na celu zapewnienie ich przejrzystości oraz opis szczegółowych rozwiązań i procedur służących kontroli wynikają z Ustawy o finansach publicznych.

3. Sposoby oceny Planu Rozwoju Lokalnego

Bieżąca ocena Planu Rozwoju Lokalnego będzie dokonywana w oparciu o wskaźniki ujęte w lokalnym planie rozwoju i zawarte w każdym z przedstawianych do dofinansowania projektów. Wskaźniki te określone są zgodnie z dokumentami programowymi z zakresu wdrażania funduszy strukturalnych w Polsce.

4. Sposoby inicjowania współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnymi organizacjami pozarządowymi.

Samorząd gminy będzie rozwijał współpracę z organizacjami pozarządowymi i sektorem prywatnym w zakresie rozwoju gminy i realizacji zadań ujętych w Planie Rozwoju Lokalnego poprzez inicjowanie spotkań i konsultacji społecznych.

Miarą powodzenia projektu rozwoju lokalnego będzie wzrost partycypacji mieszkańców w działaniach podejmowanych w gminie na rzecz rozwoju gospodarczego, kultury i społeczeństwa obywatelskiego.

4. Public Relations Planu Rozwoju Lokalnego

Dla podniesienia znaczenia oraz uzyskania przejrzystości inicjatyw podejmowanych i realizowanych przez samorząd gminy przy udziale Środków z Unii Europejskiej oraz dla umożliwienia spójnego obrazu tych działań konieczne jest uwzględnienie działań informacyjnych i promocyjnych dotyczących interwencji Funduszy Strukturalnych.

Plan Rozwoju Lokalnego zostanie wobec tego przyjęty uchwałą przez Radę Gminy i udostępniony do publicznej wiadomości w jednostce gminy.

Wszelkie działania podejmowane w ramach Planu Rozwoju Lokalnego gminy Lutomiersk będą uwzględniały specyficzne potrzeby grup docelowych w kwestii informacji oraz użytych instrumentów w celu osiągnięcia maksymalnej skuteczności. Grupami docelowymi promocji Planu Rozwoju Lokalnego jest społeczność lokalna – bezpośredni beneficjent działań współfinansowanych w ramach RPOWŁ.

Kształtowanie i informowanie opinii publicznej poprzez przekazywanie powszechnej wiedzy o działaniach Unii Europejskiej, o wdrażaniu i wykorzystaniu środków wspólnotowych, o korzyściach płynących z członkostwa, o budowaniu pozytywnego wizerunku podmiotów zaangażowanych w proces wdrażania pomocy przyczynić ma się do poparcia dla planowanych i realizowanych inwestycji

Aby osiągnąć cele związane z informacją i promocją Planu Rozwoju Lokalnego, będą stosowane zamiennie m.in. następujące środki i instrumenty:

- informowanie o projektach i ich promocja przez beneficjentów – dbanie o przekazywanie odpowiedniej wiedzy beneficjentom z terenu gminy.
- serwisy internetowe - kompleksowe źródło informacji o osiągnięciach Planu Rozwoju Lokalnego i wsparciu ze środków Unii Europejskiej dla gminy Lutomiersk
- publikacje, broszury informacyjne – pozwalają w łatwy, przystępny i atrakcyjny sposób przekazywać wiedzę o Unii Europejskiej i dostępnej pomocy, a także o roli instytucji samorządowych w zarządzaniu tą pomocą
- współpraca z mediami – publikacje prasowe, wiadomości w lokalnej telewizji oraz rozgłoszeniach radiowych oraz ogłoszenia to kluczowe źródła przekazu wszelkich informacji o realizacji Planu Rozwoju Lokalnego w szczególności w odniesieniu do opinii publicznej.